

BANKA E SHQIPËRISË

B U L E T I N I
Z Y R T A R

vëllimi 23 numër 10 dhjetor 2021

Data e botimit: 31.12.2021

P Ë R M B A J T J A

1. Licencë nr. 51 datë 26.11.2021 "Për të vepruar si institucion i parasë elektronike në Republikën e Shqipërisë"	5
2. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 67, datë 22.12.2021 "Për mbajtjen e pandryshuar të normës së interesit të marrëveshjeve të riblerjes dhe të anasjella të riblerjes dhe të normave të interesit të depozitës njëditore dhe të kredisë njëditore në Bankën e Shqipërisë"	7
3. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 68, datë 22.12.2021 "Për disa ndryshime në rregulloren "Për raportin e mjaftueshmërisë së kapitalit"	9
4. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 69, datë 22.12.2021 "Për disa ndryshime në rregulloren "Për kredinë konsumatore dhe kredinë hipotekare"	26
5. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 70, datë 22.12.2021 "Për dhënien e miratimit paraprak për zotërimin e pjesëmarrjes influencuese (të kontrollit të tërthortë) në kapitalin aksionar të "Bankës Amerikane të Investimeve" sh.a."	30
6. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 71, datë 22.12.2021 "Për miratimin e rregullores "Për funksionimin e sistemit AIPS Euro për shlyerjen e transfertave vendase për klientë në euro"	32
7. Udhëzim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 3, datë 22.12.2021 "Për raportimin e veprimeve të këmbimeve valutore"	64
8. Treguesi i lëndës për Buletinin Zyrtar, vëllimi 23, numër 1, mars 2021	70
9. Treguesi i lëndës për Buletinin Zyrtar, vëllimi 23, numër 2, prill 2021	70
10. Treguesi i lëndës për Buletinin Zyrtar, vëllimi 23, numër 3, qershor 2021	71
11. Treguesi i lëndës për Buletinin Zyrtar, vëllimi 23, numër 4, korrik 2021	71
12. Treguesi i lëndës për Buletinin Zyrtar, vëllimi 23, numër 5, gusht 2021	72
13. Treguesi i lëndës për Buletinin Zyrtar, vëllimi 23, numër 6, shtator 2021	72
14. Treguesi i lëndës për Buletinin Zyrtar, vëllimi 23, numër 7, tetor 2021	73
15. Treguesi i lëndës për Buletinin Zyrtar, vëllimi 23, numër 8, nëntor 2021	73
16. Treguesi i lëndës për Buletinin Zyrtar, vëllimi 23, numër 9, dhjetor 2021	74

**REPUBLIKA E SHQIPËRISË
BANKA E SHQIPËRISË**

LICENCË
Nr. 51 datë 26.11.2021

**PËR TË VEPRUAR SI INSTITUCION I PARASË ELEKTRONIKE
NË REPUBLIKËN E SHQIPËRISË**

Në mbështetje të ligjit nr. 9662, datë 18.12.2006 "Për bankat në Republikën e Shqipërisë", i ndryshuar; të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997 "Për Bankën e Shqipërisë", i ndryshuar; si dhe të rregullores "Për licencimin dhe ushtrimin e veprimtarisë nga subjektet financiare jobanka" miratuar me vendim nr. 1, datë 17.1.2013 të Këshillit Mbikëqyrës, e ndryshuar; Banka e Shqipërisë i jep shoqërisë "SOFT & SOLUTION" sh.p.k. licencën si institucion i parasë elektronike për të ushtruar veprimtaritë financiare të përshkruara në aneksin bashkëlidhur.

Licenca është e pakufizuar në kohë dhe nuk është e transferueshme ose e tjetërsueshme.

GUVERNATOR

GENT SEJKO

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
BANKA E SHQIPËRISË

Tiranë më 26.11.2021

ANEKS

LICENCA NR. 51

VEPRIMTARITË E LEJUESHME PËR "SOFT & SOLUTION" SH.P.K.

Institucioni i parasë elektronike "SOFT & SOLUTION" sh.p.k., në bazë të ligjit nr. 9662, datë 18.12.2006 "Për bankat në Republikën e Shqipërisë", i ndryshuar; dhe të rregullores "Për licencimin dhe ushtrimin e veprimtarisë nga subjektet financiare jobanka" miratuar me vendim nr. 1, datë 17.1.2013 të Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, e ndryshuar; është licencuar të kryjë veprimtarinë financiare:

- Emetimi i parasë elektronike

GUVERNATOR

GENT SEJKO

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
BANKA E SHQIPËRISË
KËSHILLI MBIKËQYRËS

VENDIM
Nr. 67, datë 22.12.2021

PËR
MBAJTJEN E PANDRYSHUAR TË NORMËS SË INTERESIT TË
MARRËVESHJEVE TË RIBLERJES DHE TË ANASJELLA TË RIBLERJES DHE
TË NORMAVE TË INTERESIT TË DEPOZITËS NJËDITORE DHE TË KREDISË
NJËDITORE NË BANKËN E SHQIPËRISË

Në bazë dhe për zbatim të nenit 43, shkronjat "a" dhe "c" të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997 "Për Bankën e Shqipërisë", të ndryshuar; me propozimin e Departamentit të Politikës Monetare, Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë,

VENDOSI:

1. Të mbajë të pandryshuar, në nivelin 0.50 për qind, normën e interesit të marrëveshjeve të riblerjes dhe të anasjella të riblerjes (REPO dhe REPO të anasjella).
2. Të mbajë të pandryshuar, në nivelin 0.10 për qind, normën e interesit që Banka e Shqipërisë i paguan një banke tregtare për depozitën njëditore.
3. Të mbajë të pandryshuar, në nivelin 0.9 për qind, normën e interesit që një bankë tregtare i paguan Bankës së Shqipërisë për kredinë njëditore.
4. Ngarkohet Departamenti i Operacioneve Monetare të njoftojë menjëherë bankat tregtare për këtë vendim.
5. Ngarkohen Departamenti i Operacioneve Monetare dhe të gjitha strukturat e tjera në Bankën e Shqipërisë për zbatimin e këtij vendimi.

6. Ngarkohen Kabineti i Guvernatorit dhe Departamenti i Kërkimeve për publikimin e këtij vendimi, përkatësisht në faqen zyrtare të internetit dhe në Buletinin Zyrtar të Bankës së Shqipërisë.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë.

SEKRETARI

KRYETARI

ELVIS ÇIBUKU

GENT SEJKO

**REPUBLIKA E SHQIPËRISË
BANKA E SHQIPËRISË
KËSHILLI MBIKËQYRËS**

VENDIM
Nr. 68, datë 22.12.2021

**PËR
DISA NDRYSHIME NË RREGULLOREN
"PËR RAPORTIN E MJAFTUESHMËRISË SË KAPITALIT"**

Në bazë dhe për zbatim të nenit 12, shkronja "a" dhe nenit 43, shkronja "c" të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997 "Për Bankën e Shqipërisë", i ndryshuar; të nenit 58, shkronjat "a", "b", "c" dhe "ç", nenit 59, pikat 2 dhe 3, dhe të nenit 60, pika 2, të ligjit nr. 9662, datë 18.12.2006 "Për bankat në Republikën e Shqipërisë", i ndryshuar; me propozim të Departamentit të Mbikëqyrjes, Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë,

VENDOSI:

1. Në rregulloren "Për raportin e mjaftueshmërisë së kapitalit", miratuar me vendimin e Këshillit Mbikëqyrës nr. 48, datë 31.7.2013, e ndryshuar, të bëhen ndryshimet e mëposhtme:
 - a) Në nenin 4, bëhen ndryshimet e mëposhtme:
 - i. në pikën 2, shkronja "a", nënpika 9, togfjalëshi "*sipas nenit 2, pika 1 e ligjit nr. 10198, datë 10.12.2009 "Për sipërmarrjet e investimeve kolektive"*", zëvendësohet me togfjalëshin "*sipas nenit 2, pika 73 të ligjit nr. 56/2020, datë 30.4.2020 "Për sipërmarrjet e investimeve kolektive"*";
 - ii. në pikën 2, shkronja "a", nënpika 14 ndryshon me përmbajtjen e mëposhtme:
"Financim spekulativ i pasurisë së paluajtshme" – është kredi e dhënë nga banka për blerjen e tokës, zhvillimin ose ndërtimin mbi tokën, të lidhur me një pasuri të paluajtshme, ose për blerjen e kësaj pasurie të paluajtshme ose zhvillimin apo ndërtimin e saj, me synim rishitjen e kësaj pasurie për qëllime fitimi;"
 - b) Neni 6 ndryshon me përmbajtjen e mëposhtme:

"Neni 6 Ekspozimet e ponderuara me rrezikun

1. Bankat llogarisin ekspozimet e ponderuara me rrezikun, si shumë të elementeve të mëposhtme, pasi marrin në konsideratë përcaktimet e parashikuara në pikën 2 të këtij neni:
 - a) ekspozimeve të ponderuara me rrezikun e kredisë dhe rrezikun e kredisë së kundërpartisë, të llogaritura në përputhje me kreun III dhe nenin 164 të kësaj rregulloreje, për të gjitha veprimtaritë e bankës, duke përjashtuar ekspozimet e ponderuara me rrezikun të librit të tregtueshëm të bankës;
 - b) kërkesës për kapital për librin e tregtueshëm të bankës, për elementet e mëposhtme:
 - i. për rrezikun e tregut, siç përcaktohet në kreun VII të kësaj rregulloreje,
 - ii. për ekspozimet e mëdha që tejkalojnë kufijtë e përcaktuar në rregulloren "Për administrimin e rrezikut nga ekspozimet e mëdha të bankave", në masën që banka lejohet të tejkalojë ato kufij, siç përcaktohet në nenet 165 dhe 166 të kësaj rregulloreje;
 - c) kërkesës për kapital për rrezikun e tregut, siç përcaktohet në kreun VII të kësaj rregulloreje, për të gjitha veprimtaritë e bankës që janë subjekt i rrezikut të kursit të këmbimit, rrezikut në mallra (commodities) ose rrezikut të shlyerjes (me përjashtim të nenit 164 të kësaj rregulloreje);
 - d) kërkesës për kapital për rrezikun operacional, siç përcaktohet në kreun VIII të kësaj rregulloreje;
 - e) ekspozimeve të ponderuara me rrezikun e kredisë së kundërpartisë, siç përcaktohet në kreun VI të kësaj rregulloreje, që rrjedhin nga veprimtaria e librit të tregtueshëm të bankës, për llojet e mëposhtme të transaksioneve dhe marrëveshjeve:
 - i. kontratat e listuara në Aneksin 4 të kësaj rregulloreje dhe derivativët e kredisë,
 - ii. transaksionet e riblerjes, transaksionet e huadhënies ose huamarrjes së titujve ose të mallrave (commodities), bazuar në tituj ose mallra (commodities),
 - iii. transaksionet e huadhënies me marzhe, të bazuara në tituj ose mallra (commodities),
 - iv. transaksionet me afat të gjatë shlyerjeje (long settlement).
2. Bankat në llogaritjen e shumës totale të ekspozimeve të përcaktuara në pikën 1 të këtij neni, zbatojnë kriteret e mëposhtme:
 - a) kërkesat për kapital të përcaktuara në shkronjat "c" dhe "d" të pikës 1 të këtij neni, do të përfshijnë ato kërkesa që rrjedhin nga të gjitha veprimtaritë e bankës;
 - b) bankat shumëzojnë me 1,25, kërkesat për kapital të përcaktuara në shkronjat "b" deri në "d" të pikës 1 të këtij neni.";
 - c) Në nenin 9, bëhen ndryshimet e mëposhtme:

i. përmbajtja e pikës 1 ndryshon si vijon:

"1. Vlera e ekspozimit për një zë të aktivitetit të bilancit është vlera e tij kontabël, pas zbritjes së rezervave për mbulimin e humbjeve, rregullimeve të tjera të vlerës në përputhje me nenin 9 të rregullores "Për kapitalin rregullator të bankës" dhe reduktimeve të tjera të kapitalit rregullator që lidhen me këtë zë të aktivitetit.

Vlera e ekspozimit për një zë jashtë bilancit të përcaktuar në Aneksin II të kësaj rregulloreje do të jetë një përqindje e vlerës së tij nominale, pas zbritjes së rezervave specifike për mbulimin e humbjeve, sipas klasifikimit në kategoritë e rrezikut:

- a) 100% e vlerës së tij, për kategorinë me rrezik të lartë;*
- b) 50% e vlerës së tij, për kategorinë me rrezik të mesëm;*
- c) 20% e vlerës së tij, për kategorinë me rrezik të ulët;*
- d) 0% e vlerës së tij, për kategorinë pa rrezik."*

ii. pika 2 shfuqizohet;

d) Në nenin 10 bëhen ndryshimet e mëposhtme:

i. në pikën 1, pas shkronjës "g", shtohen shkronjat "g/1" dhe "g/2" me përmbajtjen e mëposhtme:

"g/1) ekspozimet ndaj institucioneve të mbikëqyrura dhe shoqërive tregtare me një vlerësim afatshkurtër të kredisë;
g/2) ekspozimet e kapitalit;"

ii. pikat 2, 3 dhe 4 shfuqizohen;

e) Në nenin 12, pika 4 ndryshon sipas përmbajtjes së mëposhtme:

"4. Bankat ponderojnë me 0% ekspozimet ndaj qeverisë shqiptare, të emetuara dhe të financuara në monedhën kombëtare;"

f) Në nenin 13, pas pikës 5 shtohet pika 6 me përmbajtjen e mëposhtme:

"6. Bankat ponderojnë me 20%, ekspozimet ndaj qeverive rajonale dhe autoriteteve lokale të vendeve që nuk parashikohen në pikat 2 deri në 5 të këtij neni dhe janë të denominuara dhe të financuara në monedhën vendase të atyre qeverive rajonale dhe autoriteteve lokale;"

g) Në nenin 15, bëhen ndryshimet e mëposhtme

i. pikat 1 dhe 2 ndryshojnë me përmbajtjen e mëposhtme:

"1. Bankat trajtojnë ekspozimet ndaj bankave shumëpalëshe të zhvillimit që nuk parashikohen në pikën 3 të këtij neni, si ekspozime ndaj institucioneve të mbikëqyrura. Trajtimi preferencial për ekspozimet afatshkurtra të parashikuara në

nenin 17, pika 2, në nenin 17/1, pika 2 dhe në nenin 17/2, pika 3 të kësaj rregulloreje, nuk do të zbatohet për bankat shumëpalëshe të zhvillimit.

2. Për qëllime të këtij neni, Korporata Ndër-Amerikane e Investimeve (Inter-American Investment Corporation), Banka e Detit të Zi për Tregti dhe Zhvillim (Black Sea Trade and Development Bank) dhe Banka e Amerikës Qendrore për Integrimin Ekonomik (Central American Bank for Economic Integration), do të konsiderohen si banka shumëpalëshe të zhvillimit.”
- ii. në pikën 3, pas shkronjës “n”, shtohen shkronjat “o” dhe “p” me përmbajtjen e mëposhtme:
 - “o) Shoqatës Ndërkombëtare për Zhvillim (the International Development Association)
 - p) Bankës Aziatike të Investimeve Infrastrukturore (the Asian Infrastructure Investment Bank);”;
- h) Në nenin 17/1 bëhen ndryshimet e mëposhtme:
 - i. pika 3 shfuqizohet,
 - ii. në pikën 4, togfjalëshi “sipas pikës 3 të këtij neni”, zëvendësohet me togfjalëshin “sipas nenit 19/1 të kësaj rregulloreje”;
- i) Titulli i nenit 18 dhe neni 18, ndryshojnë sipas përmbajtjes së mëposhtme:

“Neni 18 Ekspozimet e kapitalit

1. Për qëllime të këtij neni, bankat do të konsiderojnë si ekspozime të kapitalit, ekspozimet e mëposhtme:
 - a) ekspozimet jo në formë borxhi, që shkaktojnë një pretendim të varur (nënrenditur), të mbetur mbi pasuritë ose të ardhurat e emetuesit;
 - b) ekspozimet në formë borxhi dhe letra të tjera me vlerë, ortakëritë, derivativët ose instrumente të tjera, qëllimi ekonomik/përmbajtja ekonomike e të cilave është e ngjashme me ekspozimet e parashikuara në shkronjën “a” të kësaj pike.
2. Bankat ponderojnë ekspozimet e kapitalit me një peshë rreziku prej 100%, me përjashtim të rasteve kur ato zbriten nga kapitali rregullator, kur ponderohen me një peshë rreziku 250% në përputhje me pikën 4 të nenit 20 të rregullores “Për kapitalin rregullator të bankës”, kur ponderohen me një peshë rreziku 1250% në përputhje me nënpikën “i” të shkronjës “j” të pikës 1 të nenit 11 të rregullores “Për kapitalin rregullator të bankës”, ose kur trajtohen si zëra me rrezik të lartë në përputhje me nenin 25 të kësaj rregulloreje.

3. Bankat klasifikojnë investimet në kapital ose në instrumente të kapitalit rregullator të emetuara nga institucionet e mbikëqyrura, si ekspozime/pretendime të kapitalit, me përjashtim të rasteve kur zbriten nga kapitali rregullator ose u caktohet një peshë rreziku prej 250%, në përputhje me pikën 4 të nenit 20 të rregullores "Për kapitalin rregullator të bankës", ose kur trajtohen si zëra me rrezik të lartë në përputhje me nenin 25 të kësaj rregulloreje.";

j) Në nenin 19, pika 3 shfuqizohet;

k) Pas nenit 19, shtohet neni 19/1 me përmbajtjen e mëposhtme:

"Neni 19/1

Ekspozimet ndaj institucioneve të mbikëqyrura dhe shoqërive tregtare me një vlerësim afatshkurtër të kredisë

1. Bankat ponderojnë ekspozimet ndaj institucioneve të mbikëqyrura dhe shoqërive tregtare, bazuar në vlerësimin/et afatshkurtra nga një ECAI, sipas tabelës 6.

Tabela 6

Cilësia e kredisë	1	2	3	4	5	6
Pesha e rrezikut	20%	50%	100%	150%	150%	150%

l) Neni 20 ndryshon me përmbajtjen e mëposhtme:

"Neni 20

Ekspozimet ndaj portofoleve me pakicë (retail)

1. Bankat ponderojnë ekspozimet ndaj portofoleve me pakicë (retail) me një peshë rreziku prej 75%, nëse plotësohen të gjitha kushtet e mëposhtme:
- ekspozimi është ndaj një ose disa individëve, ose ndërmarrjeve të vogla apo të mesme;
 - ekspozimi merr një nga format e kredisë dhe linjave të kredisë së rinovueshme revolving (për shembull, kartat e kreditit, kreditë kufi (overdraftet), etj.), kreditë konsumatore dhe qiratë financiare personale (për shembull kreditë me këste, kreditë dhe qiratë financiare për automjete, kreditë për shkollim, etj), si dhe të kredive dhe angazhimeve për ndërmarrjet e vogla dhe të mesme;
 - ekspozimi do të jetë një nga ekspozimet e një numri të konsiderueshëm ekspozimesh me karakteristika të ngjashme, në mënyrë që rreziqet që lidhen me një kredi të tillë të zvogëlohen ndjeshëm;
 - ekspozimi agregat me pakicë ndaj një individi ose ndërmarrje të vogël apo të mesme dhe palëve të lidhura, i cili llogaritet si shuma bruto e të gjitha ekspozimeve (përpara zbritjes së fondeve rezervë për mbulimin e humbjeve dhe teknikave të zbutjes së rrezikut të kredisë) dhe ekspozimeve të mundshme

(duke marrë parasysh vlerën e tyre siç përcaktohet në nenin 9 të kësaj rregulloreje), nuk tejkalon shumën prej 50 milion lekë¹.

2. Bankat nuk kualifikojnë/klasifikojnë ekspozimet në tituj, në klasën e ekspozimeve ndaj portofoleve me pakicë.
 3. Bankat klasifikojnë vlerën e aktualizuar të pagesave minimale për marrëveshjet e qirasë financiare², në klasën e ekspozimeve ndaj portofoleve me pakicë.
 4. Bankat, për ekspozimet në formën e kredive të dhëna nga banka për pensionistët ose punonjësit me një kontratë pa afat (të përhershme), kundrejt transferimit të pakushtëzuar të një pjese të pensionit ose pagës së kredimarrësit në atë bankë, caktojnë një peshë rreziku prej 35%, me kusht që të plotësohen të gjitha kushtet e mëposhtme:
 - a) për të shlyer kredinë, kredimarrësi autorizon pa kushte fondin e pensionit ose punëdhënësin për të bërë pagesa të drejtpërdrejta në bankë, duke zbritur pagesat mujore të kredisë nga pensioni ose paga mujore e tij (kredimarrësit);
 - b) rreziqet e vdekjes, paaftësisë për të punuar, papunësisë ose reduktimit të pensionit ose pagës mujore neto të kredimarrësit, mbulohen në mënyrën e duhur nga një policë sigurimi e nënshkruar nga kredimarrësi në përfitim të bankës;
 - c) pagesat mujore që duhet të bëhen nga kredimarrësi për të gjitha kreditë që plotësojnë kushtet e përcaktuara në shkronjat "a" dhe "b", në mënyrë të agreguar³, nuk tejkalojnë 20% të pensionit ose pagës mujore neto të kredimarrësit;
 - d) maturiteti origjinal maksimal i kredisë është i barabartë ose më i vogël se dhjetë vjet.”;
- m) Pas nenit 20, shtohet neni 20/1 me përmbajtjen e mëposhtme:

“Neni 20/1

Rregullimi i ekspozimeve ndaj SME-ve të ponderuara me rrezikun të cilat nuk janë me probleme (non-default)

1. Bankat rregullojnë shumën e ekspozimeve të ponderuara me rrezikun ndaj ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme (SME), që nuk janë me probleme (non-default), të cilat llogariten në përputhje me Kreun III të kësaj rregulloreje, sipas formulës së mëposhtme:

$$RWEA^* = RWEA * \frac{\min\{E; 125,000,000\} * 0,7619 + \max\{E - 125,000,000; 0\} * 0,85}{E}$$

¹ Për qëllime të llogaritjes së portofolit me pakicë, bankat përjashtojnë ekspozimet ose ekspozimet e mundshme, të siguruara me kolateral - pasuri të paluqitshme rezidenciale, të cilat vlerësohen me 35%.

² Teprica (Outstanding balance).

³ Në rastet kur kredimarrësit i është akorduar më shumë se një kredi.

ku:

RWEA* - është shuma e ekspozimit të ponderuar me rrezikun për ekspozimet që nuk janë me probleme (non-default) ndaj një SME-je (RWEA), e rregulluar nga një faktor mbështetës për SME-të;

E - është shuma totale e detyrimit ndaj bankës, duke përfshirë edhe çdo ekspozim me probleme, por duke përjashtuar pretendimet ose pretendimet e kushtëzuara të siguruara me kolateral pasuri të paluajtshme rezidenciale, ndaj ndërmarrjeve të vogla dhe të mesme (SME) dhe palëve të lidhura me to.

2. Për qëllime të këtij neni:

- a) ekspozimi ndaj një ndërmarrjeje të vogël dhe të mesme (SME) do të përfshihet në klasën e ekspozimeve ndaj portofoleve me pakicë (retail), ose ndaj shoqërive tregtare ose në klasën e ekspozimeve të siguruara me pasuri të paluajtshme;
- b) një ndërmarrje e vogël dhe e mesme (SME) ka kuptimin sipas përkufizimit në nenin 4 të kësaj rregulloreje;
- c) bankat ndërmarrin hapa të arsyeshëm për të përcaktuar saktë vlerën e "E" në formulën e pikës 1 të këtij neni dhe për të marrë informacionin e kërkuar sipas shkronjës "b" të kësaj pike."

n) Neni 21 ndryshon sipas përmbajtjes së mëposhtme:

"Neni 21

Ekspozimet e siguruara me kolateral pasuri të paluajtshme

1. Bankat ponderojnë me një peshë rreziku prej 100%, ekspozimet ose çdo pjesë të ekspozimit të siguruara plotësisht me kolateral pasuri të paluajtshme, kur nuk plotësohen kushtet e përcaktuara në nenin 22 ose 23 të kësaj rregulloreje, përveç ndonjë pjese të ekspozimit që është klasifikuar/caktuar në një klasë tjetër ekspozimi.
2. Bankat i caktojnë pjesës së ekspozimit që tejkalon vlerën e kolateralit të pasurisë së paluajtshme, peshën e rrezikut të zbatueshme për ekspozimet e pasiguruara të kundërpartisë përkatëse. Pjesa e ekspozimit që trajtohet si e siguar plotësisht nga pasuria e paluajtshme nuk duhet të jetë më e madhe se shuma e barrësuar (e lënë peng) e vlerës së tregut.";

o) Në nenin 22, bëhen ndryshimet e mëposhtme:

- i. në pikën 1, togfjalëshi "Bankat ponderojnë me 35%, ekspozimet e siguruara me kolateral pasuri të paluajtshme rezidenciale," zëvendësohet me togfjalëshin "Bankat ponderojnë me 35%, ekspozimet ose çdo pjesë të një ekspozimi të siguar plotësisht me kolateral pasuri të paluajtshme rezidenciale,";
- ii. në pikën 1, pas shkronjës "e", shtohen shkronjat "f" dhe "g" me përmbajtjen e mëposhtme:

- "f) vlera e pasurisë nuk varet në mënyrë materiale nga ecuria financiare e kredimarrësit; Bankat mund të përjashtojnë nga përcaktimi i materialitetit të një varësie të tillë, situatat kur faktorë makroekonomikë ndikojnë si në vlerën e pasurisë së paluajtshme, ashtu edhe në performancën e kredimarrësit;
- g) rreziku i kredimarrësit nuk varet materialisht nga performanca e pasurisë ose projektit bazë, por nga aftësia bazë e kredimarrësit për të shlyer detyrimin nga burime të tjera dhe si pasojë, shlyerja e kredisë (detyrimit) nuk do të varet materialisht nga asnjë fluks parash i gjeneruar nga pasuria bazë që shërben si kolateral. Në lidhje me burimet e tjera për shlyerjen e detyrimit, bankat përcaktojnë raportet maksimale të kredisë ndaj këtyre të ardhurave, si pjesë të politikës së tyre të kredidhënies dhe sigurojnë informacionin e duhur për të ardhurat përkatëse në momentin e akordimit të kredisë.";
- iii. pas pikës 2, shtohet pika 3 me përmbajtjen e mëposhtme:
- "3. Banka e Shqipërisë, bazuar në vlerësimet e saj mbi historikun e humbjeve nga ekspozimet e siguruara me pasuri të paluajtshme dhe zhvillimet e ardhshme/të pritshme të tregjeve të pasurive të paluajtshme, mund të caktojë pesha më të larta rreziku ose të vendosë kritere të tjera nga ato të përcaktuara në pikat 1 dhe 2 të këtij neni, për ekspozimet e siguruara me kolateral pasuri të paluajtshme rezidenciale. Në rastet kur Banka e Shqipërisë përcakton pesha më të larta rreziku ose kritere të tjera, bankave u lihet një periudhë kalimtare për t'i zbatuar këto kërkesa të reja.";
- p) Në nenin 23, pas pikës 6, shtohet pika 7 me përmbajtjen e mëposhtme:
- "7. Banka e Shqipërisë, bazuar në vlerësimet e saj mbi historikun e humbjeve nga ekspozimet e siguruara me pasuri të paluajtshme dhe zhvillimet e ardhshme/të pritshme të tregjeve të pasurive të paluajtshme, mund të caktojë pesha më të larta rreziku ose të vendosë kritere të tjera nga ato të përcaktuara në pikat 1 deri në 6 të këtij neni, për ekspozimet e siguruara me kolateral pasuri të paluajtshme tregtare. Në rastet kur Banka e Shqipërisë përcakton pesha më të larta rreziku ose kritere të tjera, bankave u lihet një periudhë kalimtare për t'i zbatuar këto kërkesa të reja.";
- q) Në nenin 25 bëhen ndryshimet e mëposhtme:
- i. përmbajtja e pikës 1 ndryshon si vijon:
- " 1. Bankat ponderojnë me peshën e rrezikut 150%, ekspozimet të cilat u përkasin kategorive me rrezik të lartë.",
- ii. pas pikës 2, shtohen pikat 3-10 me përmbajtjen e mëposhtme:

- “3. Për qëllime të këtij neni, bankat trajtojnë ekspozimet e mëposhtme, si ekspozime që u përkasin kategorive me rrezik të lartë:
- a) investimet në shoqëritë e kapitalit sipërmarrës (venture capital firms), përveç rasteve kur këto investime trajtohen sipas përcaktimeve të nenit 28 të kësaj rregulloreje;
 - b) investimet në shoqëritë e kapitalit privat (private equity), përveç rasteve kur këto investime trajtohen sipas përcaktimeve të nenit 28 të kësaj rregulloreje;
 - c) financimin spekulativ të pasurisë së paluajtshme, siç përcaktohet në nenin 4 të kësaj rregulloreje;
 - d) vlerën e kredisë së akorduar jashtë territorit ku banka ushtron veprimtarinë nëpërmjet filialeve, degëve ose agjencive të saj;
 - e) vlerën e pasurive të paluajtshme dhe të luajtshme të përfuara kundrejt shlyerjes së kredive; dhe
 - f) ekspozime të tjera, për të cilat Banka e Shqipërisë vlerëson se përfaqësojnë një rrezik të lartë.
4. Bankat, për të vlerësuar nëse një ekspozim i ndryshëm nga ekspozimet e parashikuara në pikën 3 të këtij neni, paraqet rrezik të lartë, marrin në konsideratë karakteristikat e mëposhtme të rrezikut:
- a) kur ekziston një rrezik i lartë i humbjes, si pasojë e dështimit të debitorit;
 - b) kur është e pamundur që të vlerësohet saktë nëse një ekspozim i përket kategorisë së përshkruar në shkronjën “a” të kësaj pike.
5. Bankat, për qëllime të pikës 3, shkronja “a” të këtij neni, përfshijnë në investimet në shoqëritë e kapitalit sipërmarrës, të paktën, çdo investim që përmbush të dyja kushtet e mëposhtme:
- a) investimi është në një nga format e mëposhtme:
 - i. ekspozime jo në formë borxhi, që nuk janë të listuara në bursë, që shkaktojnë një pretendim të varur (nënrenditur), të mbetur mbi pasuritë ose të ardhurat e një ndërmarrjeje që nuk është e listuar në bursë,
 - ii. ekspozimet në formë borxhi dhe letra të tjera me vlerë, ortakëritë, derivativët ose instrumente të tjera, qëllimi ekonomik/përmbajtja ekonomike e të cilave është e ngjashme me ekspozimet e parashikuara në nënpikën “i” dhe që nuk janë listuar në bursë;
 - b) investimi mbahet me qëllim të sigurimit të fondeve për ndërmarrjet e sapokrijuara, përfshirë për zhvillimin e një produkti të ri dhe kërkimin shkencor të ndërmarrjes, për ta sjellë këtë produkt në treg, për ndërtimin e kapacitetit prodhues të ndërmarrjes ose për zgjerimin e biznesit të ndërmarrjes.
6. Bankat, për qëllime të pikës 3, shkronja “b” të këtij neni, përfshijnë në investimet në shoqëritë e kapitalit privat, të paktën, çdo investim që përmbush të dyja kushtet e mëposhtme:
- a) investimi është në një nga format e mëposhtme:
 - i. të gjitha ekspozimet jo në formë borxhi, që nuk janë të listuara

- në bursë, që shkaktojnë një pretendim të varur (nënrenditur), të mbetur mbi pasuritë ose të ardhurat e një ndërmarrjeje,
- ii. ekspozimet në formë borxhi dhe letra të tjera me vlerë, ortakëritë, derivativët ose instrumente të tjera, qëllimi ekonomik/përmbajtja ekonomike e të cilave është e ngjashme me ekspozimet e parashikuara në nënpikën "i" dhe që nuk janë listuar në bursë;
- b) investimi mbahet me synimin për të gjeneruar një fitim përmes një blerjeje me fonde të huazuara (leveraged buyout), një oferte fillestare publike (IPO), shitjes së aksioneve të kapitalit me mënyra të tjera ose çdo transaksion me një përmbajtje të ngjashme ekonomike.

Çdo investim në të cilin banka parashikon të zhvillojë një marrëdhënie strategjike biznesi me ndërmarrjen në të cilën ka investuar, nuk duhet të konsiderohet si kapital privat për qëllime të kësaj pike. Në çdo rast, investime të tilla mund të përbëjnë ekspozime me rrezik të lartë, siç parashikohen në pikat 7 deri në 9 të këtij neni.

7. Bankat, për të identifikuar zëra të konsideruar me rrezik të lartë që nuk janë përfshirë në pikën 3 të këtij neni, marrin në konsideratë të gjitha klasat e ekspozimit, ku një vëmendje të veçantë i kushtojnë ekspozimeve ndaj shoqërive tregtare (korporatave), ekspozimeve të kapitalit dhe ekspozimeve të tjera të referuara në shkronjat "g", "g/2" dhe "o" të nenit 10 të kësaj rregulloreje.
8. Bankat, nga ekspozimet e përmendura në pikën 7 të këtij neni, konsiderojnë si zëra me rrezik të lartë, të paktën, ato ekspozime që paraqesin nivele dhe intervale të shkaktarëve të rrezikut (risk drivers), jo të zakonshme për debitorë ose transaksione të tjera të së njëjtës klasë ekspozimi, ku përfshihen të gjitha ekspozimet e mëposhtme:
- a) çdo financim i investimeve spekulative në aktive financiare dhe jofinanciare, përveç pasurive të paluajtshme, në të cilën debitori ka për qëllim të rishesë aktivet për qëllime fitimi, përfshirë edhe financimin e investimeve spekulative në pasuri të luajtshme, produkte bujqësore ose aktive të patrupëzuara (për shembull, licencat ose patentat), kur plotësohen të dyja kushtet e mëposhtme:
- i. ekziston një rrezik veçanërisht i lartë i humbjes në rastet e dështimit të debitorit, në veçanti në rastin e likuiditetit të pamjaftueshëm të tregut ose luhatshmërisë së lartë të çmimit për objektin e financiar, që nuk është zbutur/reduktuar në mënyrë të mjaftueshme nëpërmjet marrëveshjeve kontraktuale, duke përfshirë edhe kontratat e parevokueshme para shitjes,
- ii. debitori ka të ardhura dhe aktive/pasuri të tjera të pamjaftueshme në dispozicion për zbutjen e rrezikut të humbjes për bankën, veçanërisht në rastet kur rreziku i humbjes është i lartë në lidhje me burimet financiare të debitorit;
- b) çdo ekspozim për të cilin nuk është i disponueshëm një vlerësim

- i jashtëm i kredisë për një emetim specifik, ndaj një njësie ekonomike të krijuar posaçërisht për të financuar ose përdorur aktive fizike përveç pasurive të paluajtshme, ose është një ekspozim i krahasueshëm ekonomikisht, me marrëveshjet kontraktuale që i japin huadhënësit një shkallë të konsiderueshme të kontrollit mbi pasuritë dhe të ardhurat që ato gjenerojnë dhe për të cilat burimi kryesor i shlyerjes së detyrimit janë të ardhurat e krijuara nga aktivet që financohen, ku plotësohen kushtet e mëposhtme:*
- i. banka ka identifikuar në analizën e saj, një rrezik të lartë humbjeje që rezulton nga ndonjë nga arsyet e mëposhtme:*
 - mangësi të konsiderueshme në fuqinë financiare të entitetit me qëllim të posaçëm (SPV),
 - pasiguri e konsiderueshme në lidhje me mjedisin politik dhe ligjor të vendndodhjes së projektit, nëse është e aplikueshme,
 - karakteristikat e transaksionit ose aktivitet/pasurisë,
 - fuqi e reduktuar e sponsorit ose zhvilluesit,
 - ii. banka ka identifikuar një rrezik të lartë humbjeje për një ekspozim në lidhje me financimin e projekteve, në formën e një projekti të vetëm në fazën e tij paraoperacionale kur nuk ka ende një fluks pozitiv parash të mjaftueshëm për të mbuluar çdo detyrim të mbetur kontraktual dhe borxh afatgjatë të reduktuar, dhe ku flukset e tij të parave shërbejnë si garanci dhe si burim i shlyerjes së detyrimit, që banka i konsideron me cilësi jo të lartë, pasi e bën debitorin të paaftë për të përmbushur detyrimet e tij financiare brenda afatit.*
9. Bankat konsiderojnë të gjitha ekspozimet e kapitalit ndaj një emetuesi të caktuar, si zëra me rrezik të lartë, në rastet kur plotësohen një ose disa nga kushtet e mëposhtme:
- a) pesha e rrezikut për çdo ekspozim në formë borxhi i bankës ndaj të njëjtit emetues është 150%;
 - b) çdo detyrim/borxhi të këtij emetuesi do t'i caktohej një peshë rreziku prej 150%, nëse këto detyrime janë ekspozime të bankës për ndonjë nga arsyet e mëposhtme:
 - i. vlerësimit përkatës nga një institucion i jashtëm i vlerësimit të kredisë i emëruar nga banka për detyrimin, i korrespondon një peshë rreziku prej 150%,*
 - ii. emetuesi është me probleme.*
10. Bankat, në rastet kur identifikojnë një lloj ekspozimi që mbart një rrezik të lartë të humbjes, në përputhje me kriteret e përcaktuara në pikën 4 të këtij neni, përveç atyre të identifikuara në përputhje me pikat 8 ose 9 të këtij neni, njoftojnë Bankën e Shqipërisë, së bashku me një përshkrim të shkurtër të karakteristikave kryesore të këtyre ekspozimeve.”;
- r) Titulli i nenit 28 dhe neni 28 ndryshojnë sipas përmbajtjes së mëposhtme:

"Neni 28

Kërkesa për kapital për ekspozimet në formën e kuotave ose aksioneve të sipërmarrjeve të investimeve kolektive (SIK)

1. Bankat llogarisin shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun për ekspozimet e tyre në formën e kuotave ose aksioneve të sipërmarrjeve të investimeve kolektive, duke shumëzuar ekspozimet e ponderuara me rrezikun të ekspozimeve të sipërmarrjeve të investimeve kolektive, të përlogaritura sipas metodave të parashikuara në pikën 2 të këtij neni, me përqindjen e kuotave apo aksioneve të mbajtura nga bankat.
2. Bankat, kur plotësohen kushtet e përcaktuara në pikat 4-7 të këtij neni, mund të zbatojnë metodën "look-through" në përputhje me pikën 1 të nenit 28/1 ose metodën e bazuar në mandat (mandate-based approach) në përputhje me pikat 2-4 të nenit 28/1 të kësaj rregulloreje.
Bankat që nuk zbatojnë metodën "look-through" ose metodën e bazuar në mandat (mandate-based approach), zbatojnë metodën "fall-back", duke caktuar një peshë rreziku prej 1250% ndaj ekspozimeve të tyre në formën e kuotave ose aksioneve në një sipërmarrje të investimeve kolektive.
3. Bankat mund të llogarisin shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun për ekspozimet e tyre në formën e kuotave ose aksioneve në një sipërmarrje të investimeve kolektive, duke përdorur një kombinim të metodave të përcaktuara në pikën 2 të këtij neni, nëse plotësohen kushtet për përdorimin e këtyre metodave.
4. Bankat mund të përcaktojnë shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun të ekspozimeve të sipërmarrjes së investimeve kolektive, në përputhje me metodat e parashikuara në nenin 28/1 të kësaj rregulloreje, kur plotësohen të gjitha kushtet e mëposhtme:
 - a) sipërmarrja e investimeve kolektive është një nga format e mëposhtme:
 - i. një sipërmarrje e investimeve kolektive me ofertë publike ose një sipërmarrje e investimeve kolektive në tituj të transferueshëm (SIKTT), që rregullohet sipas Ligjit 56/2020 "Për sipërmarrjet e investimeve kolektive" ose legjislacionit përkatës,
 - ii. një fond i investimeve alternative (FIA), siç përcaktohet në Ligjin 56/2020 "Për sipërmarrjet e investimeve kolektive" ose në legjislacionin përkatës;
 - b) prospekti i SIK-ut ose dokumenti ekuivalent me prospektin përfshin:
 - i. kategoritë e aktiveve në të cilat SIK-u është i autorizuar të investojë,
 - ii. kur zbatohen kufij për investimet, kufijtë relativë dhe metodologjitë për llogaritjen e tyre;
 - c) raportimi nga SIK-u ose shoqëria e administrimit të SIK-ut tek banka plotëson kërkesat e mëposhtme:

- i. ekspozimet e SIK-ut raportohen të paktën me të njëjtën shpeshtësi sa ekspozimet e bankës,
 - ii. niveli i detajimit të informacionit financiar është i mjaftueshëm për të lejuar bankën të llogarisë shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun të SIK-ut në përputhje me metodën e zgjedhur nga banka,
 - iii. kur banka zbaton metodën "look-through", informacioni në lidhje me ekspozimet bazë verifikohet nga një palë e tretë e pavarur.
5. Pa rënë ndesh me nënpikën "i" të shkronjës "c" të pikës 4 të këtij neni, kur banka përcakton shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun të ekspozimeve të një SIK-u, në përputhje me metodën e bazuar në mandat (mandate-based approach), raportimi nga SIK-u ose shoqëria administruese e SIK-ut tek banka mund të jetë i kufizuar në mandatin e investimeve të SIK-ut dhe çdo ndryshim të tij dhe mund të bëhet vetëm kur banka kryen ekspozimin ndaj SIK-ut për herë të parë dhe kur ka një ndryshim në mandatin e investimit të SIK-ut.
6. Bankat që nuk kanë të dhëna ose informacion të mjaftueshëm për të llogaritur shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun të ekspozimeve të SIK-ut në përputhje me metodat e përcaktuara në nenin 28/1 të kësaj rregulloreje, mund të mbështeten në llogaritjet nga një palë e tretë, nëse plotësohen të gjitha kushtet e mëposhtme:
- a) pala e tretë është një nga subjektet e mëposhtme:
 - i. institucioni depozitar ose institucioni financiar depozitar i SIK-ut, me kusht që SIK-u investon ekskluzivisht në tituj dhe depoziton të gjithë titujt në atë institucion depozitar ose institucion financiar depozitar,
 - ii. për SIK që nuk përfshihen në nënpikën "i" të kësaj shkronje, shoqëria administruese e SIK-ut, me kusht që shoqëria të plotësojë kushtin e përcaktuar në shkronjën "a" të pikës 4 të këtij neni;
 - b) pala e tretë kryen llogaritjen në përputhje me metodat e përcaktuara në nenin 28/1 të kësaj rregulloreje, pikat 1, 2, 3 ose 4, siç është e zbatueshme; dhe
 - c) saktësia e llogaritjeve të kryera nga pala e tretë është certifikuar nga një auditor i jashtëm.
7. Bankat që mbështeten në llogaritjet e palëve të treta, shumëzojnë shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun të ekspozimeve të SIK-ut që rezultojnë nga llogaritjet, me një faktor prej 1,2.
8. Pa rënë ndesh me pikën 7 të këtij neni, kur banka ka akses të pakufizuar në llogaritjet e hollësishme të kryera nga pala e tretë, faktori 1,2 nuk do të zbatohet. Banka i paraqet këto llogaritje pranë Bankës së Shqipërisë, me kërkesë të kësaj të fundit.
9. Kur banka zbaton metodat e përcaktuara në nenin 28/1 të kësaj rregulloreje për qëllime të llogaritjes së shumës së ekspozimit të ponderuar me rrezikun të ekspozimeve të SIK-ut ("SIK niveli 1") dhe secili prej ekspozimeve bazë të SIK-ut të nivelit 1 është një

ekspozim në formën e kuotave ose aksioneve në një SIK tjetër ("SIK niveli 2"), shuma e ekspozimit të ponderuar me rrezikun e ekspozimeve të SIK-ut të nivelit 2 mund të llogaritet duke përdorur një nga tre metodat e parashikuara në pikën 2 të këtij neni. Banka mund të përdorë metodën "look through" për të llogaritur shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun të ekspozimeve të SIK-ëve në nivelin 3 dhe çdo niveli pasues, vetëm nëse ka përdorur atë metodë për llogaritjen në nivelin paraardhës. Në çdo skenar tjetër, banka do të përdorë metodën "fall-back".

10. Shuma e ekspozimit të ponderuar me rrezikun e ekspozimeve të një SIK-u të llogaritur në përputhje me metodën "look-through" dhe me metodën e bazuar në mandat (mandate-based approach) të parashikuara në nenin 28/1 të kësaj rregulloreje, do të kufizohet deri në shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun të ekspozimeve të një SIK-u të llogaritura në përputhje me metodën "fall-back".
11. Pa rënë ndesh me pikën 1 të këtij neni, bankat që zbatojnë metodën "look-through" në përputhje me pikën 1 të nenit 28/1 të kësaj rregulloreje, mund të llogarisin shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun për ekspozimet e tyre në formën e kuotave ose aksioneve në SIK, duke shumëzuar vlerat e ekspozimit të atyre ekspozimeve, të llogaritura në përputhje me nenin 9 të kësaj rregulloreje, me peshën e rrezikut (RVVi*) të llogaritur në përputhje me formulën e përcaktuar në nenin 28/3 të kësaj rregulloreje, nëse plotësohen kushtet e mëposhtme:
 - a) bankat matin vlerën e pjesëmarrjeve të tyre në kuotat ose aksionet në një SIK me kosto historike, por matin vlerën e aktiveve bazë të SIK-ut me vlerë të drejtë, nëse zbatojnë metodën "look through";
 - b) një ndryshim në vlerën e tregut të kuotave ose aksioneve për të cilat bankat e matin vlerën me kosto historike, nuk ndryshon shumën e kapitalit rregullator të bankave dhe vlerën e ekspozimit të lidhur me ato pjesëmarrje.";
- s) Pas nenit 28, shtohen nenet 28/1, 28/2 dhe 28/3 me përmbajtjen e mëposhtme:

"Neni 28/1

Metodat për llogaritjen e shumave të ekspozimit të ponderuar me rrezikun të SIK-ëve

1. Bankat që kanë informacion të mjaftueshëm në lidhje me ekspozimet bazë individuale të një SIK-u, në rastet kur plotësohen kushtet e përcaktuara në pikat 4-7 të nenit 28 të kësaj rregulloreje, analizojnë ato ekspozime për të llogaritur shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun të SIK-ut, duke ponderuar me rrezikun të gjitha ekspozimet bazë të SIK-ut sikur të mbaheshin drejtpërdrejt nga bankat.
2. Bankat që nuk kanë informacion të mjaftueshëm në lidhje me ekspozimet bazë individuale të një SIK-u për të përdorur metodën "look through", në rastet kur plotësohen kushtet e përcaktuara në

pikat 4-7 të nenit 28 të kësaj rregulloreje, mund të llogarisin shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun të atyre ekspozimeve, në përputhje me kufijtë e vendosur në mandatin e SIK-ut dhe në ligjin nr. 56/2020 "Për sipërmarrjet e investimeve kolektive".

3. Bankat kryejnë llogaritjet e parashikuara në pikën 2 të këtij neni, duke supozuar se SIK-u, fillimisht krijon ekspozime (investon) deri në masën maksimale të lejuar sipas mandatit të saj ose ligjit nr. 56/2020 "Për sipërmarrjet e investimeve kolektive", në ekspozimet me kërkesa më të larta për kapital dhe më pas vazhdon të krijojë ekspozime në rendin zbritës, deri sa të arrihet kufiri total maksimal i ekspozimit dhe që SIK-u përdor levën financiare në masën maksimale të lejuar sipas mandatit të saj ose ligjit nr. 56/2020 "Për sipërmarrjet e investimeve kolektive", kur është e zbatueshme.
4. Bankat kryejnë llogaritjet e përcaktuara në pikën 2 të këtij neni, në përputhje me metodat e përcaktuara në këtë kre, në kreun V dhe në kreun VI të kësaj rregulloreje.

Neni 28/2

Përfundimet nga metodat për llogaritjen e shumave të ekspozimit të ponderuar me rrezikun të SIK-ëve

1. Bankat mund të përfundojnë nga llogaritjet e përcaktuara në nenin 28 të kësaj rregulloreje, kapitalin bazë të nivelit të parë, kapitalin shtesë të nivelit të parë, instrumentet e kapitalit të nivelit të dytë dhe instrumentet e detyrimeve të pranuar të mbajtura nga një SIK, të cilat do të zbriten nga bankat përkatësisht në përputhje me pikën 1 të nenit 11 dhe neneve 25 dhe 33 të rregullores për kapitalin rregullator.

Neni 28/3

Trajtimi i ekspozimeve/zërave jashtë bilancit të SIK-ëve

1. Bankat llogarisin shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun për zërat e tyre jashtë bilancit me mundësinë për t'u shndërruar në ekspozime në formën e kuotave ose aksioneve në një SIK, duke shumëzuar vlerat e ekspozimit të atyre ekspozimeve të llogaritura në përputhje me nenin 9 të kësaj rregulloreje, me peshën e mëposhtme të rrezikut:
 - a) për të gjitha ekspozimet për të cilat bankat përdorin një nga metodat e përcaktuara në nenin 28/1 të kësaj rregulloreje:

$$RW_i^* = \frac{RWAE_i}{E_i^*} * \frac{A_i}{EQ_i}$$

ku:

RW_i^* = është pesha e rrezikut;

i = është indeksi që tregon SIK-un;

$RWAE_i$ = është vlera e llogaritur në përputhje me nenin 28/1 për SIKi;
 E_i^* = është vlera e ekspozimit të ekspozimeve të SIKi;
 A_i = është vlera kontabël e aktiveve të SIKi; dhe
 EQ_i = është vlera kontabël e kapitalit të SIKi.

b) për të gjitha ekspozimet e tjera,

$RW_i^* = 1250\%$.

2. Bankat llogarisin vlerën e ekspozimit të një angazhimi në vlerë minimale (minimum value commitment), që plotëson kushtet e përcaktuara në pikën 3 të këtij neni, si vlerën e aktualizuar të shumës së garantuar duke përdorur një faktor aktualizimi (normë interesi) pa rrezik. Bankat mund të reduktojnë vlerën e ekspozimit të angazhimit në vlerë minimale nga çdo humbje e njohur në lidhje me angazhimin në vlerë minimale sipas standardit kontabël të zbatueshëm. Bankat llogarisin shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun për ekspozimet jashtë bilancit që krijohen nga angazhimet në vlerë minimale, që plotësojnë të gjitha kushtet e përcaktuara në pikën 3 të këtij neni, duke shumëzuar vlerën e ekspozimit të atyre ekspozimeve me një faktor konvertimi prej 20% dhe peshën e rrezikut që përcaktohet sipas nenit 28 të kësaj rregulloreje.
3. Bankat përcaktojnë shumën e ekspozimit të ponderuar me rrezikun për ekspozimet jashtë bilancit që krijohen nga angazhimet në vlerë minimale, në përputhje me pikën 2 të këtij neni, kur plotësohen të gjitha kushtet e mëposhtme:
 - a) ekspozimi jashtë bilancit i bankës është një angazhim në vlerë minimale për një investim në kuota ose aksione të një ose më shumë SIK-ëve, për të cilat banka ka detyrimin të paguajë vetëm sipas angazhimit në vlerë minimale, kur vlera e tregut e ekspozimeve bazë të SIK ose SIK-ëve është nën një kufi të paracaktuar në një ose më shumë momente kohore, siç përcaktohet në kontratë;
 - b) SIK është një nga format e mëposhtme:
 - i. një sipërmarrje e investimeve kolektive me ofertë publike ose një sipërmarrje e investimeve kolektive në tituj të transferueshëm (SIKTT), siç përcaktohet në Ligjin 56/2020 "Për sipërmarrjet e investimeve kolektive" ose në legjislacionin përkatës, ose
 - ii. një fond i investimeve alternative (FIA) siç përcaktohet në Ligjin 56/2020 "Për sipërmarrjet e investimeve kolektive", ku mandati i FIA nuk lejon një levë financiare më të lartë se ajo e paracaktuar sipas ligjit;
 - c) vlera aktuale e tregut të ekspozimeve bazë të SIK-ut që qëndrojnë në bazë të angazhimit në vlerë minimale, pa marrë në konsideratë efektin e angazhimeve jashtë bilancit në vlerë minimale, mbulon ose tejkalon vlerën aktuale të kufirit të paracaktuar në angazhimin në vlerë minimale;

- d) kur reduktohet pjesa e tepërt (teprica) e vlerës së tregut të ekspozimeve bazë të SIK-ut ose SIK-ëve kundrejt vlerës aktuale të angazhimit në vlerë minimale, banka ose një subjekt tjetër që është subjekt i mbikëqyrjes së konsoliduar të Bankës së Shqipërisë, mund të ndikojë në përbërjen e ekspozimeve bazë të SIK-ut ose SIK-ëve ose të kufizojë mundësinë për një ulje të mëtejshme të tepricës, në mënyra të tjera;
- e) përfituesi i fundit (ultimate) i drejtpërdrejtë ose i tërthortë i angazhimit në vlerë minimale është zakonisht një klient me pakicë, siç përcaktohet në Ligjin 62/2020 "Për tregjet e kapitalit".";
- t) Në nenin 29, pika 1, shkronjat "c" dhe "d" shfuqizohen;
- u) Titulli i nenit 70 dhe neni 70 ndryshojnë sipas përmbajtjes së mëposhtme:

**"Neni 70
Netimi në bilanc**

1. Bankat trajtojnë kreditë dhe depozitat me bankën kredidhënëse, të cilat janë subjekt i netimit në bilanc si kolateral në cash, për qëllime të llogaritjes së efektit të mbrojtjes së financuar të kredisë për ato kredi dhe depozita të bankës kredidhënëse, subjekt i netimit në bilanc, që janë të denominuara në të njëjtën monedhë.";
- v) Neni 71, shfuqizohet;
- x) Në nenin 73, pika 1, togfjalëshi "Bankat njohin", zëvendësohet me togfjalëshin "Bankat mund të njohin" dhe pas togfjalëshit "në tregun e kapitalit," shtohet togfjalëshi "pas njoftimit të Bankës së Shqipërisë dhe".
2. Ngarkohen bankat e licencuara nga Banka e Shqipërisë, me zbatimin e këtij vendimi.
3. Ngarkohen Departamenti i Mbikëqyrjes dhe Departamenti i Statistikave Financiare, për ndjekjen e zbatimit të këtij vendimi.
4. Ngarkohen Kabineti i Guvernatorit dhe Departamenti i Kërkimeve me publikimin e këtij vendimi, përkatësisht në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë dhe në Buletinin Zyrtar të Bankës së Shqipërisë.

Ky vendim hyn në fuqi më 31 dhjetor 2022, me përjashtim të shkronjës "e" të pikës 1 që hyn në fuqi me botimin në Fletoren Zyrtare.

SEKRETARI

KRYETARI

ELVIS ÇIBUKU

GENT SEJKO

**REPUBLIKA E SHQIPËRISË
BANKA E SHQIPËRISË
KËSHILLI MBIKËQYRËS**

VENDIM
Nr. 69, datë 22.12.2021

**PËR
DISA NDRYSHIME NË RREGULLOREN
“PËR KREDINË KONSUMATORE DHE KREDINË HIPOTEKARE”**

Në bazë dhe për zbatim të nenit 12, shkronja “a”, dhe të nenit 43, shkronja “c”, të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997, “Për Bankën e Shqipërisë”, i ndryshuar; të neneve 44 dhe 45 të ligjit nr. 9902, datë 17.4.2008, “Për mbrojtjen e konsumatorëve”, i ndryshuar; si dhe nenit 124 të ligjit nr. 9662, datë 18.12.2006, “Për Bankat në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar; Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë, me propozimin e Departamentit të Mbikëqyrjes,

VENDOSI:

1. Në rregulloren “Për kredinë konsumatore dhe kredinë hipotekare”, miratuar me vendimin e Këshillit Mbikëqyrës nr. 48, datë 1.7.2015, e ndryshuar, të bëhen ndryshimet e mëposhtme:
 - a) në nenin 5, pika 2, pas shkronjës “k”, shtohen shkronjat “l”, “m”, “n” dhe “o” me përmbajtjen e mëposhtme:
 - l. *“tejkallim limiti (overrunning)” - është kredia kufi (overdraft) e pranuar/ njohur në heshtje nga banka, nëpërmjet të cilës banka i vë në dispozicion konsumatorit, fonde të cilat tejkalojnë gjendjen (balancën) aktuale të llogarisë rrjedhëse të konsumatorit ose të kredisë kufi (overdraftit), për të cilën është rënë dakord;*
 - m. *“vlera totale e kredisë” – është shuma totale e kredisë e disponueshme ose kufiri i kredisë në rastin e kredisë kufi (overdraftit) dhe/ose kartës së kreditit, sipas kontratës së kredisë;*
 - n. *“shuma totale që paguan konsumatori” - është shuma e vlerës*

totale të kredisë dhe kostos totale të kredisë së konsumatorit;

- o. *shërbimet ndihmëse (ancillary)" - janë shërbimet që i ofrohen konsumatorit në lidhje me kontratën e kredisë."*;
- b) në nenin 6 bëhen ndryshimet e mëposhtme:
- i. në pikën 2, shkronja "b" ndryshon me përmbajtjen e mëposhtme:
- "b. vlerën totale të kredisë;"*,
- ii. në pikën 2, pas shkronjës "d", shtohet shkronja "d/1" me përmbajtjen e mëposhtme:
- "d/1. në rastin e një kredie në formën e një pagese të shtyrë, për një mall ose shërbim të veçantë, emërtimin e mallit ose shërbimit dhe çmimin në para (cash)"*,
- iii. në pikën 2, pas shkronjës "u", shtohet shkronja "v" me përmbajtjen e mëposhtme:
- "v. të drejtën e konsumatorit për t'u pajisur, me kërkesën e tij dhe pa pagesë, me një kopje të projektkontratës së kredisë. Kjo e drejtë nuk do të ushtrohet nëse banka, në kohën e kërkesës, nuk është e gatshme të vazhdojë me nënshkrimin e kontratës së kredisë me konsumatorin."*,
- iv. pas pikës 2, shtohet pika 2/1 me përmbajtjen e mëposhtme:
- "2/1. Çdo informacion shtesë që banka mund t'i japë konsumatorit, do të paraqitet në një dokument të veçantë, i cili mund t'i bashkëngjitet informacionit të standardizuar parakontraktor, pjesë e Aneksit 1 të kësaj rregulloreje"*;
- c) në nenin 7 bëhen ndryshimet e mëposhtme:
- i. në pikën 2, pas shkronjës "e", shtohet shkronja "e/1" me përmbajtjen e mëposhtme:
- "e/1. në rastin e një kredie në formën e një pagese të shtyrë, për një mall ose shërbim të veçantë, emërtimin e mallit ose shërbimit dhe çmimin në para (cash)"*;
- ii. në pikën 2, pas shkronjës "t", shtohet shkronja "u" me përmbajtjen e mëposhtme:
- "u) në rastin kur përfshihet plani i shlyerjes së kredisë në një kontratë kredie me kohëzgjatje fikse/me afat, të drejtën e konsumatorit për të marrë, me kërkesë të tij dhe pa pagesë, në çdo kohë"*

gjatë gjithë kohëzgjatjes së kontratës së kredisë, gjendjen e llogarisë, në formën e një plani shlyerjeje (informacion për shumën që ka shlyer dhe detyrimin e mbetur)."

d) në nenin 9, pas pikës 5 shtohet pika 6 me përmbajtjen e mëposhtme:

"6. Në rastet kur banka ose një palë e tretë ofron një shërbim ndihmës në lidhje me kontratën e kredisë, në bazë të një kontrate midis palës së tretë dhe bankës, konsumatori nuk do të ketë më detyrime nga kontrata e shërbimit ndihmës, nëse ai (konsumatori) tërhiqet nga kontrata e kredisë, në përputhje me këtë nen.";

e) pas nenit 10, shtohet neni 10/1 me përmbajtjen e mëposhtme:

"Neni 10/1 Tejkalimi i limitit (overrunning)

1. Në rastin e një kontrate për hapjen e një llogarie rrjedhëse, ku ekziston mundësia që konsumatori të pranojë t'i ofrohet një tejkalim limiti, kontrata do të përmbajë edhe informacionin shtesë të parashikuar në shkronjën "f" të pikës 2 të nenit 6 të kësaj rregulloreje. Banka, në çdo rast, kur ka tejkalim të limitit, vendos në dispozicion të konsumatorit këtë informacion, me shkresë ose nëpërmjet një mjeti tjetër të qëndrueshëm komunikimi, në mënyrë të rregullt.

2. Në rast të një tejkalimi të rëndësishëm/të konsiderueshëm të limitit, për një periudhë prej më shumë se 1 (një) muaji, banka njofton konsumatorin pa vonesë, me shkresë ose nëpërmjet një mjeti tjetër të qëndrueshëm komunikimi, për:

- a) tejkalimin e limitit;
- b) shumën e tejkalimit;
- c) normën e interesit;
- d) çdo penalitet, komision apo interes të aplikueshëm.";

f) në aneksin 1 bëhen ndryshimet e mëposhtme:

i. në tabelën 2, pas rreshtit të 8-të "Shuma totale që konsumatori do të ketë për të paguar", shtohet rreshti i 9-të me përmbajtjen e mëposhtme:

Nëse është e aplikueshme

Kredia jepet në formën e një pagese të shtyrë për një mall ose shërbim, ose lidhet me furnizimin e mallrave të veçanta ose ofrimin e një shërbimi

Emërtimi i mallit/shërbimit
Çmimi në para (cash)

- ii. në tabelën 3 "Kostoja e kredisë", rreshti i 3-të ndryshon si më poshtë:

<p><i>A është e mundur të përfitohet kredia sipas kushteve të punës në të cilat tregtohet, duke përjashtuar: -kontratat e sigurimit për kredinë? -një kontratë tjetër të shërbimeve ndihmëse? Nëse kostot e këtyre shërbimeve nuk njihen nga banka, ato nuk do të përfshihen në NEI.</i></p>	<p><i>Po/jo [nëse po, specifikoni llojin e sigurimit] Po/jo [nëse po, specifikoni llojin e shërbimit ndihmës]</i></p>
--	--

- iii. në tabelën 4, rreshti i parë "E drejta për t'u tërhequr", në kolonën e dytë shtohet togfjalëshi "Po/Jo",
- iv. në tabelën 4, pas rreshtit të 6-të "Informimi në rast refuzimi të kredisë", shtohet rreshti i 7-të me përmbajtjen e mëposhtme:

<p><i>E drejta e pajisjes me kopjen e projektkontratës së kredisë</i></p> <p><i>Konsumatori ka të drejtën për t'u pajisur me kërkesën e tij dhe pa pagesë, me një kopje të projektkontratës së kredisë. Kjo e drejtë nuk do të zbatohet nëse banka, në kohën e kërkesës, nuk është e gatshme të vazhdojë me nënshkrimin e kontratës së kredisë me konsumatorin.</i></p>	
---	--

2. Ngarkohet Departamenti i Mbikëqyrjes, për ndjekjen e zbatimit të këtij vendimi.
3. Ngarkohen Kabineti i Guvernatorit dhe Departamenti i Kërkimeve me publikimin e këtij vendimi, përkatësisht në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë dhe në Buletinin Zyrtar të Bankës së Shqipërisë.

Ky vendim hyn në fuqi më 31 mars 2022.

SEKRETARI

ELVIS ÇIBUKU

KRYETARI

GENT SEJKO

**REPUBLIKA E SHQIPËRISË
BANKA E SHQIPËRISË
KËSHILLI MBIKËQYRËS**

VENDIM
Nr. 70, datë 22.12.2021

**PËR
DHËNIEN E MIRATIMIT PARAPRAK PËR ZOTËRIMIN E PJESËMARRJES
INFLUENCUESE (TË KONTROLLIT TË TËRTHORTË) NË KAPITALIN AKSIONAR
TË "BANKËS AMERIKANE TË INVESTIMEVE" SH.A.**

Në bazë dhe për zbatim të shkronjës "e" të nenit 43 të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997, "Për Bankën e Shqipërisë", i ndryshuar; të shkronjës "h" të pikës 1 të nenit 24, dhe nenit 25 të ligjit nr. 9662, datë 18.12.2006, "Për bankat në Republikën e Shqipërisë", i ndryshuar; si dhe të rregullores "Për licencimin dhe ushtrimin e veprimtarisë së bankave dhe të degëve të bankave të huaja në Republikën e Shqipërisë", miratuar me vendimin nr. 14, datë 11.3.2009, të Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, e ndryshuar; me propozim të Departamentit të Mbikëqyrjes, Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë,

VENDOSI:

1. Të japë miratimin paraprak për zotërimin e pjesëmarrjes influencuese (të kontrollit të tërthortë) në masën 80% të shoqërisë MOSCOPOLE INC, SHBA, në kapitalin aksionar të "Bankës Amerikane të Investimeve" sh.a.
2. Ngarkohet Banka Amerikane e Investimeve të njoftojë Bankën e Shqipërisë për përfundimin e transaksioneve të përmendura në pikën 1 të këtij vendimi.
3. Ngarkohet Departamenti i Mbikëqyrjes për ndjekjen e zbatimit të këtij vendimi.
4. Ngarkohen Kabineti i Guvernatorit dhe Departamenti i Kërkimeve për publikimin e këtij vendimi, përkatësisht në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë dhe në Buletinin Zyrtar të Bankës së Shqipërisë.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

SEKRETARI

ELVIS ÇIBUKU

KRYETARI

GENT SEJKO

**REPUBLIKA E SHQIPËRISË
BANKA E SHQIPËRISË
KËSHILLI MBIKËQYRËS**

**VENDIM
Nr. 71, datë 22.12.2021**

**PËR
MIRATIMIN E RREGULLORES "PËR FUNKSIONIMIN E SISTEMIT AIPS EURO
PËR SHLYERJEN E TRANSFERTAVE VENDASE PËR KLIENTË NË EURO"**

Në mbështetje të nenit 3, pika 4, shkronja "dh", nenit 14, nenit 21, nenit 43, shkronja "c", si dhe nenit 72 të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997 "Për Bankën e Shqipërisë", i ndryshuar; të nenit 13 të ligjit nr. 133/2013 "Për sistemin e pagesave"; të nenit 129 të ligjit nr. 9662, datë 18.12.2006 "Për bankat në Republikën e Shqipërisë", i ndryshuar; si dhe Titujve III dhe IV të ligjit nr. 55/2020, datë 30.04.2020 "Për shërbimet e pagesave"; me propozimin e Departamentit të Sistemeve të Pagesave, Kontabilitetit dhe Financës, Departamentit të Teknologjisë së Informacionit dhe Departamentit të Operacioneve Monetare, Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë,

VENDOSI:

1. Të miratojë rregulloren "Për funksionimin e sistemit AIPS EURO për shlyerjen e transfertave vendase për klientë në Euro", sipas tekstit bashkëlidhur këtij vendimi.
2. Vetëm për periudhën nga hyrja në fuqi e këtij vendimi deri më 30 qershor 2022, Banka e Shqipërisë nuk do të aplikojë asnjë tarifë për transaksion, kundrejt bankave pjesëmarrëse në sistemin e pagesave AIPS EURO, për të gjitha pagesat në monedhën Euro të transmetuara prej tyre në këtë sistem.
3. Me zbatimin e këtij vendimi ngarkohen Departamenti i Sistemeve të Pagesave, Kontabilitetit dhe Financës, Departamenti i Teknologjisë së Informacionit, Departamenti i Mbikëqyrjes dhe Departamenti i Operacioneve Monetare në Bankën e Shqipërisë.

4. Ngarkohen Kabineti i Guvernatorit për publikimin e këtij vendimi në Fletoren Zyrtare dhe Departamenti i Kërkimeve për publikimin e tij në Buletinin Zyrtar të Bankës së Shqipërisë.

Ky vendim hyn në fuqi menjëherë pas publikimit në Fletoren Zyrtare.

SEKRETARI

ELVIS ÇIBUKU

KRYETARI

GENT SEJKO

KREU I TË PËRGJITHSHME

Neni 1 Objekti

1. Objekti i kësaj rregulloreje është përcaktimi i rregullave dhe i procedurave për organizimin dhe funksionimin e sistemit të pagesave ndërbankare AIPS EURO me qëllim shlyerjen e pagesave vendase për klientë në monedhën Euro.
2. Rregullorja përcakton kushtet për pjesëmarrjen në AIPS EURO, të drejtat, detyrimet dhe përgjegjësitë e pjesëmarrësve, procedurat e përpunimit dhe shlyerjes së instruksioneve të pagesave, qasjen ndaj administrimit të rrezikut, procedurat që duhet të ndiqen në rastin e ngjarjeve të paparashikuara, si dhe të gjitha kushtet e tjera në lidhje me funksionimin e sistemit.

Neni 2 Baza juridike

Në zbatimin e kësaj rregulloreje, subjektet mbështeten në legjislacionin e mëposhtëm:

- a) ligjit "Për Bankën e Shqipërisë", i ndryshuar;
- b) ligjit "Për bankat në Republikën e Shqipërisë", i ndryshuar;
- c) ligjit "Për sistemin e pagesave";
- d) ligjit "Për shërbimet e pagesave";
- e) rregullores "Për funksionimin e sistemit të pagesave ndërbankare me vlerë të madhe – AIPS", e ndryshuar;
- f) akteve të tjera nënligjore të Bankës së Shqipërisë që lidhen, por nuk kufizohen me: minimumin e rezervës së detyruar, etj.

Neni 3 Fusha e zbatimit

Subjekte të zbatimit të kësaj rregulloreje janë pjesëmarrësit e sistemit AIPS EURO dhe Banka e Shqipërisë.

Neni 4 Përkufizime

Në zbatim të kësaj rregulloreje, termat e mëposhtëm kanë këtë kuptim:

- 1) Agjent shlyerës – është personi juridik që u ofron llogari shlyerjeje pjesëmarrësve në sistemin AIPS EURO, nëpërmjet të cilave shlyhen urdhër transfertat në sistemin AIPS EURO.
- 2) Anëtarësimi në AIPS EURO – është procedura që një bankë kryen nën kujdesin e Bankës së Shqipërisë për t'u bërë pjesëmarrëse në sistemin AIPS EURO. Kjo procedurë nuk ndiqet nga Banka e

- Shqipërisë në cilësinë e pjesëmarrësit në këtë sistem.
- 3) Bankë – është personi juridik me seli në territorin e Republikës së Shqipërisë që ushtron veprimtari bankare dhe veprimtari të tjera sipas përcaktimeve në legjislacionin bankar.
 - 4) *Cut-Off* paraprak – është afati maksimal i përcaktuar në kalendarin e sistemit AIPS EURO për pranimin e instruksioneve të pagesave për klientët sipas shtojcës A, bashkëlidhur kësaj rregulloreje.
 - 5) *Cut-Off* përfundimtar – është afati maksimal i përcaktuar në kalendarin e sistemit AIPS EURO për pranimin e instruksioneve për shtimin ose pakësimin e fondeve në llogaritë e shlyerjes së pjesëmarrësve sipas shtojcës A.
 - 6) Certifikatë digjitale – është një bashkësi të dhënash elektronike të cilat shërbejnë për certifikimin e identitetit të përdoruesve gjatë përdorimit të sistemit AIPS EURO dhe për certifikimin e autenticitetit të informacioneve të dërguara/marra.
 - 7) Datëvaluta AIPS – është data në të cilën ekzekutohet shlyerja e urdhërpagesës në sistemin AIPS EURO.
 - 8) *Fallback Recovery* – është procedura e kthimit në një situatë normale pasi ka pasur një dështim të funksionimit të sistemit primar.
 - 9) FIFO (*First In First Out*) – është parimi i cili bën vendosjen në radhë të instruksioneve të pagesave, në varësi të momentit të mbërritjes në sistem dhe ku instruksioni i pagesës së parë të mbërritur në radhën e çdo pjesëmarrësi, shlyhet i pari (për të njëjtin nivel përparësie).
 - 10) Instruksion pagese – është një mesazh elektronik, që përmban informacionin e një kërkesë për shlyerje të një urdhërpagese vendase për klient në monedhën Euro.
 - 11) Llogari shlyerjeje – quhet llogaria e një pjesëmarrësi në sistemin AIPS EURO, e cila përdoret për mbajtjen e fondeve (*cash-it*) dhe që shërben për të shlyer urdhërtransfertat ndërmjet pjesëmarrësve në sistemin AIPS EURO.
 - 12) Mbikëqyrja (e sistemeve të pagesave) – është një funksion i bankës qendrore me anë të të cilit objektivat e sigurisë dhe eficiencës realizohen nëpërmjet monitorimit të sistemeve ekzistuese ose të planifikuara, vlerësimit të tyre kundrejt këtyre objektiveve dhe, aty ku është e nevojshme, kryerjes së ndryshimeve.
 - 13) Ndërfaqe – është një komponente (*software* dhe/ose *hardware*) e ndarë ndërmjet dy sistemeve, e cila u shërben atyre për të shkëmbyer informacion.
 - 14) Ngjarje e paparashikuar – është një ngjarje e papritur që shkakton probleme në funksionimin normal të sistemit AIPS EURO.
 - 15) Nivel përparësie – është niveli, sipas të cilit vendoset se cilat nga pagesat e vëna në radhë, janë më të rëndësishme për t'u shlyer të parat.
 - 16) Operator – është personi juridik që, i vetëm ose në bashkëpunim me persona të tjerë juridikë, operon një sistem të licencuar.
 - 17) Pajisje sigurie – janë *hardware* dhe *software* të konfiguruar për të zbatuar procesin e krijimit dhe verifikimit të certifikatave digjitale.
 - 18) Përfitues – është pjesëmarrësi, i cili merr një instruksion pagese për kreditimin e llogarisë së tij në sistemin AIPS EURO.
 - 19) Radhë – quhet renditja e instruksioneve nga urdhëruesi ose sistemi AIPS EURO dhe mbajtja e këtyre instruksioneve deri sa iniciuesi të sigurojë fonde të mjaftueshme për shlyerjen e tyre, nga llogaria e tij.

- 20) Rregullore për sistemin AIPS – është rregullorja “Për funksionimin e sistemit të pagesave ndërbankare me vlerë të madhe – AIPS”;
- 21) Rregullat dhe procedurat e sistemit AIPS EURO – janë tërësia e akteve që rregullojnë sistemin AIPS EURO, ku përfshihet rregullorja e sistemit AIPS EURO, manualët e përdoruesit të sistemit AIPS EURO dhe çdo dokumentacion tjetër, i cili u vihet në dispozicion pjesëmarrësve nga operatori.
- 22) Shlyerje – është lëvizja e fondeve midis llogarive të pjesëmarrësve të përfshirë në të në sistemin AIPS EURO, që finalizon urdhërpagesën përkatëse.
- 23) Shlyerje bruto – është procesi në të cilin shlyerja e fondeve ose e instruksioneve të transferimit të titujve ndodh individualisht, instruksion pas instruksioni.
- 24) Shlyerje në kohë reale – është shlyerja e ekzekutuar pa vonesë, menjëherë pas marrjes së instruksionit në përputhje me dispozitat e kësaj rregulloreje.
- 25) Sistem *backup* – është tërësia e *hardware* dhe *software* të dedikuar për të shërbyer në situata emergjente, kur sistemi primar del jashtë funksionimi.
- 26) Sistem primar – është tërësia e *hardware* dhe *software* të dedikuar për të shërbyer për funksionimin dhe kryerjen e veprimtarisë ditore të sistemit AIPS EURO.
- 27) Sistem test – është tërësia e *hardware* dhe *software* të dedikuar për të shërbyer për funksionimin dhe kryerjen e veprimtarisë për efekt testimi të sistemit AIPS EURO.
- 28) Sistem vartës – është një sistem i cili operohet nga Banka e Shqipërisë dhe që realizon shkëmbime fondesh dhe/ose instrumentesh financiare, dhe që shlyerjen e fondeve përkatëse e realizon në sistemin AIPS EURO.
- 29) Sistemi AIPS (*Albanian Interbank Payment System* – Sistemi i pagesave ndërbankare me vlerë të madhe) – është sistemi i shlyerjes bruto në kohë reale të urdhërpagesave në lekë, me rëndësi sistemike brenda territorit të Republikës së Shqipërisë, në mënyrë të përvokueshme dhe të pakushtëzuar.
- 30) Sistemi AIPS EURO – është sistemi i shlyerjes bruto në kohë reale të urdhërpagesave ndërbankare të klientëve në monedhën Euro, brenda territorit të Republikës së Shqipërisë, në mënyrë të përvokueshme dhe të pakushtëzuar.
- 31) SWIFT – varësisht nga konteksti do të kuptohet kompania SWIFT (*Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunication*), platforma dhe shërbimet e ofruara nga kompania SWIFT, tërësia e aplikacioneve (*software*) të ofruara nga kompania SWIFT të instaluar dhe në përdorim nga një institucion.
- 32) Urdhërpagesë – është një urdhër financiar për kryerjen e një pagese në sistemin AIPS EURO, me anë të të cilit një pjesëmarrës kërkon transferimin e fondeve.
- 33) Urdhërues – është pjesëmarrësi, i cili dërgon një instruksion pagese për klientë për debitimin e llogarisë së tij në sistemin AIPS EURO.
- 34) VPN (*Virtual Private Network*) – është rrjet virtual privat që përdoret për të krijuar një lidhje të sigurtë, nëpërmjet rrjetave publike të komunikimit, i cili mundëson aksesin dhe përdorimin e sistemit AIPS EURO.
- 35) Shtojca – janë dokumentet A-D që i bashkëlidhen kësaj rregulloreje dhe janë pjesë përbërëse e saj.

KREU II

ROLI DHE PËRGJEGJËSITË E BANKËS SË SHQIPËRISË NË SISTEMIN AIPS EURO

Neni 5

Roli i Bankës së Shqipërisë

1. Banka e Shqipërisë është pronar i sistemit AIPS EURO.
2. Banka e Shqipërisë organizon, rregullon dhe mbikëqyr sistemin AIPS EURO.
3. Banka e Shqipërisë është administrator dhe operator i sistemit AIPS EURO.
4. Banka e Shqipërisë kryen funksionet e agjentit shlyerës.
5. Banka e Shqipërisë është pjesëmarrëse në shlyerje, për kryerjen e pagesave që rrjedhin nga aktiviteti i saj operacional.

Neni 6

Organizimi dhe rregullimi i sistemit AIPS EURO

Banka e Shqipërisë në rolin e organizuesit dhe rregulluesit të sistemit AIPS EURO kryen detyrat e mëposhtme:

- a) harton aktet nënligjore të nevojshme për mirëfunksionimin dhe sigurinë e sistemit të pagesave, ku përfshihen funksionet e AIPS EURO;
- b) pranon pjesëmarrës të rinj në sistemin AIPS EURO ose ndryshon informacionin e mbajtur që ka të bëjë me një pjesëmarrës ekzistues në këtë sistem;
- c) çel dhe mban llogaritë e shlyerjes, si dhe zhvillon procesin e shlyerjes në cilësinë e agjentit shlyerës;
- d) ndërton mekanizma për administrimin e likuiditetit nga ana e vetë pjesëmarrësit, me qëllim shlyerjen e instruksioneve të pagesave të dërguara nga pjesëmarrësit;
- e) vendos për kufizimin e përkohshëm dhe përjashtimin e një pjesëmarrësi në/nga sistemi AIPS EURO;
- f) siguron zhvillimin e sistemit AIPS EURO në përputhje me standardet dhe praktikatat më të mira ndërkombëtare në fushën e pagesave.

Neni 7

Administrimi dhe operimi i sistemit AIPS EURO

Banka e Shqipërisë në rolin e administratorit dhe operatorit të sistemit AIPS EURO, kryen detyrat e mëposhtme:

- a) mban sistemin në gjendje pune duke u lejuar pjesëmarrësve akses në sistem, në përputhje me oraret e punës së sistemit, si dhe me dispozitat e kësaj rregulloreje;
- b) harton plane emergjence, të cilat sigurojnë përmbushjen në kohë të proceseve ditore të sistemit, në rrethana të paparashikuara;

- c) administron sistemin dhe u mundëson pjesëmarrësve akses të barabartë, duke u bazuar në mekanizma të sigurtë për mbrojtjen e aksesit në sistem, për autentifikimin e dërguesit të instruksionit të pagesës, për mbrojtjen e besueshmërisë dhe të konfidencialitetit të informacionit të marrë dhe të ruajtur nga AIPS EURO;
- d) përcakton procedurat ditore të operimit dhe mirëmbajtjes teknike të sistemit;
- e) përcakton oraret e punës së sistemit AIPS EURO, sipas shtojcës A bashkëlidhur, dhe në rast ndryshimesh të këtyre orareve në situata të paparashikuara emergjence, për nevoja të lidhura me shlyerjen e instruksioneve, ose pasi vlerëson kërkesën individuale nga një pjesëmarrës siç është përcaktuar në këtë rregullore, njofton menjëherë pjesëmarrësit;
- f) përcakton përfshirjen e pjesëmarrësve në sistem dhe kryen procedurat e anëtarësimit të një pjesëmarrësi të ri në sistem;
- g) administron sigurinë e sistemit AIPS EURO;
- h) monitoron sistemin AIPS EURO;
- i) administron ngjarjet e paparashikuara në infrastrukturën pranë Bankës së Shqipërisë lidhur me mirëfunksionimin e sistemit AIPS EURO.

Neni 8 Kufizimi i përgjegjësive

1. Banka e Shqipërisë në cilësinë e administratorit, është përgjegjës për dështimet e sistemit AIPS EURO, por këto të kufizuara deri në gabimet në operacionet që administrohen dhe regjistrohen nga vetë administratori dhe vetëm për vlerat e transaksioneve të transmetuara në mënyrë të rregullt në këtë sistem.
2. Banka e Shqipërisë në cilësinë e administratorit, nuk është përgjegjës për rastet e mëposhtme:
 - a) dështim i sistemit AIPS EURO që rezulton nga përdorimi jo korrekt i tij nga pjesëmarrësit;
 - b) sigurinë, cilësinë dhe disponueshmërinë e shërbimeve të ofruara nga kompania SWIFT;
 - c) dëmet e shkaktuara nga instruksionet e gabuara të pjesëmarrësve, ose nga gabime të instruksioneve, të cilat nuk janë kriter i përcaktuar për vlerësimin e vlefshmërisë së instruksioneve;
 - d) dëmet e shkaktuara nga mosushtrimi i përgjegjësisë së pjesëmarrësve për monitorimin e llogarive të tyre;
 - e) dëmet e shkaktuara nga mosekzekutimi i instruksioneve brenda orareve të përcaktuara, për arsye të mosrespektimit të afateve kohore nga pjesëmarrësit;
 - f) kapacitetin për të vepruar dhe gjendjen financiare të pjesëmarrësit;
 - g) dëmet e shkaktuara nga mosushtrimi i përgjegjësisë së pjesëmarrësve për zbatimin e dispozitave të kësaj rregulloreje.

KREU III

FUNKSIONET E SISTEMIT AIPS EURO DHE TARIFIMI

Neni 9

Objekti i sistemit

AIPS EURO është një sistem i shlyerjes bruto në kohë reale, i cili mundëson shkëmbimin e urdhërtransfertave vendase të *cash*-it në monedhën Euro ndërmjet pjesëmarrësve për klientë të tyre, dhe shlyerjen e vazhdueshme, përfundimtare dhe të parevokueshme të fondeve të transferuara transaksion mbas transaksioni.

Neni 10

Pranimi për shlyerje

1. Në sistemin AIPS EURO pranohen për shlyerje urdhërpagesat:
 - a) vetëm në monedhën Euro;
 - b) vetëm midis pjesëmarrësve në sistem;
 - c) në çdo shumë.
2. Në sistemin AIPS EURO pranohen për shlyerje tipet e mëposhtme të veprimeve:
 - a) pagesa të urdhëruara nga klientë të pjesëmarrësve;
 - b) urdhërpagesa që lidhen me aktivitetin operacional të Bankës së Shqipërisë;
 - c) kërkesa për shlyerje nga sisteme vartëse për qëllime të shtimit ose pakësimit të fondeve në llogaritë e shlyerjes së pjesëmarrësve.

Neni 11

Lista e sanksioneve dhe filtrat

1. Në sistemin AIPS EURO zbatohet lista e sanksioneve të Këshillit të Sigurimit të Kombeve të Bashkuara.
2. Lista përditësohet çdo ditë në sistemin AIPS EURO sipas listës së publikuar në formatin elektronik nga Këshilli i Sigurimit të Kombeve të Bashkuara.
3. Transaksionet e filtruara si rezultat i përputhjes së të dhënave me ato të përcaktuara në listën e sanksioneve, kalojnë automatikisht në status: "pezull për çështje përputhshmërie me listën e sanksioneve".
4. Në rast të filtrimit të një transaksioni dhe kalimit të tij në status "pezull për çështje përputhshmërie me listën e sanksioneve", pjesëmarrësi urdhërues duhet të marrë masat për sqarimin e rastit dhe trajtimin e

tij në përputhje me dispozitat përkatëse ligjore përpara përfundimit të afateve kohore ditore të aktivitetit operacional në sistem sipas orareve të operimit të sistemit AIPS EURO në lidhje me procesimin e transaksioneve.

5. Në rast se në përfundim të afateve kohore ditore të aktivitetit operacional në sistem, sipas orareve të operimit të sistemit AIPS EURO në lidhje me procesimin e transaksioneve, ka ende transaksione në statusin "pezull për çështje përputhshmërie me listën e sanksioneve", për të cilat pjesëmarrësi urdhërues nuk ka marrë masat për qartësimin e statusit dhe nuk ka kryer anulimin ose finalizimin e tyre në sistemin AIPS EURO, Banka e Shqipërisë kryen anulimin e atyre transaksioneve.
6. Për çdo rast ku evidentohet një transaksion i filtruar në sistemin AIPS EURO si rezultat i përputhjes së të dhënave me ato të përcaktuara në listën e sanksioneve, njoftohet pjesëmarrësi urdhërues, si dhe njëzia përkatëse mbikëqyrëse në Bankën e Shqipërisë.

Neni 12 **Rakordimi, kontrolli dhe raportimi**

1. Të dhënat e sistemit AIPS EURO janë drejtpërdrejt të aksesueshme në sistem nga pjesëmarrësit për një periudhë prej të paktën 1 vit nga data e krijimit të këtyre të dhënave.
2. Përtej kësaj periudhe, Banka e Shqipërisë mund të kryejë arkivimin e të dhënave, duke i bërë të paaksesueshme në mënyrë të drejtpërdrejtë nga pjesëmarrësit.
3. Për të dhëna të paaksesueshme në mënyrë të drejtpërdrejtë në sistemin AIPS EURO nga pjesëmarrësi, Banka e Shqipërisë, në vijim të kërkesës zyrtare me shkrim të pjesëmarrësit, harton brenda 5 (pesë) ditëve pune, një raport informues për të dhënat e kërkuara nga pjesëmarrësi.
4. Sistemi AIPS EURO prodhon raporte përmbledhëse për rakordim, në fund të çdo dite pune.
5. Sistemi AIPS EURO ofron raporte operacionale gjatë gjithë ditës së punës, të cilat mund të përdoren për qëllime kontrolli nga Banka e Shqipërisë dhe pjesëmarrësit e tjerë.
6. Banka e Shqipërisë prodhon raporte nga informacioni/të dhënat e regjistruara në sistemin AIPS EURO në çdo kohë dhe për këtë qëllim, ajo ka akses në të gjitha të dhënat për pjesëmarrësit.

Neni 13 Tarifimi dhe faturimi

1. Banka e Shqipërisë përcakton nëpërmjet modulit të faturimit të sistemit AIPS EURO, tarifat për përdorimin e këtij sistemi, që lejojnë llogaritjen e kostove në bazë të numrit total të pagesave gjatë periudhës së faturimit.
2. Banka e Shqipërisë, në përputhje me shtojcën D bashkëlidhur kësaj rregulloreje:
 - a) llogarit tarifat e pagueshme, të cilat janë në monedhën Lek, për çdo pjesëmarrës të sistemit AIPS EURO;
 - b) faturon pjesëmarrësit për detyrimet e tyre për sistemin AIPS EURO në bazë mujore;
 - c) i dërgon pjesëmarrësit faturën;
 - d) për detyrimin e pjesëmarrësit në lidhje me përdorimin e sistemit AIPS EURO, debiton llogarinë e shlyerjes në Lekë të pjesëmarrësit korrespondues në sistemin AIPS për shumat e detyrimeve mujore, ditën e parë të punës së muajit pasardhës.
3. Banka e Shqipërisë si pjesëmarrës në sistemin AIPS EURO përjashtohet nga tarifimi.
4. Tarifa për mirëmbajtjen vjetore të pjesëmarrjes në sistemin AIPS për shlyerjen në Lekë përfshin edhe pjesëmarrjen në sistemin AIPS EURO, prandaj në shtojcën D, tarifa për mirëmbajtje vjetore të sistemit AIPS EURO është përcaktuar me vlerë zero.
5. Çdo pjesëmarrës i sistemit AIPS EURO duhet të sigurojë fonde të mjaftueshme në llogarinë e shlyerjes në Lekë të pjesëmarrësit korrespondues në sistemin AIPS të shlyerjes së Lek, me qëllim shlyerjen e detyrimeve ndaj Bankës së Shqipërisë për tarifat e sistemit AIPS EURO për atë pjesëmarrës.
6. Mosshlyerja e detyrimit të tarifave për sistemin AIPS EURO, konsiderohet shkelje e dispozitave të kësaj rregulloreje.

Neni 14 Komisionet

1. Për pagesat në nisje të urdhëruara nga klientë të pjesëmarrësve dhe që transferohen nëpërmjet sistemit AIPS EURO, totali i komisioneve maksimum të aplikuar nga pjesëmarrësi origjinues për çdo urdhërpagesë të iniciuar në formë letër, nuk duhet të jetë më i lartë se 50 (pesëdhjetë) euro, dhe për çdo urdhërpagesë të iniciuar në formë elektronike, nuk duhet të jetë më i lartë se 25 (njëzet e pesë) euro.

2. Për pagesat në nisje të urdhëruara nga klientë të pjesëmarrësve dhe që transferohen nëpërmjet sistemit AIPS EURO, por që janë të iniciuara në formë letër:
 - a) Pjesëmarrësve origjinues iu lejohet vendosja e një komisioni minimum me qëllim mbulimin e kostove për ofrimin e shërbimit, me kushtin që totali i komisioneve të aplikuara nga pjesëmarrësi origjinues për çdo urdhërpagesë nuk duhet në asnjë rast të tejkalojë vlerën 6 (gjashtë) euro.
 - b) Pjesëmarrësi origjinues mund të aplikojë komisione me vlerë më të lartë se komisioni minimum i lejuar sipas përcaktimeve të shkronjës "a" të kësaj pike, me kusht që totali i komisioneve të aplikuara nga pjesëmarrësi origjinues për çdo urdhërpagesë me vlerë më të vogël ose të barabartë me 10,000 (dhjetë mijë) euro të mos jetë më i lartë se 0.2% e vlerës së transferuar.
3. Për pagesat në nisje të urdhëruara nga klientë të pjesëmarrësve dhe që transferohen nëpërmjet sistemit AIPS EURO, por që janë të iniciuara në formë elektronike:
 - a) Pjesëmarrësve origjinues iu lejohet vendosja e një komisioni minimum me qëllim mbulimin e kostove për ofrimin e shërbimit, me kushtin që totali i komisioneve të aplikuara nga pjesëmarrësi origjinues për çdo urdhërpagesë nuk duhet në asnjë rast të tejkalojë vlerën 3 (tre) euro.
 - b) Pjesëmarrësi origjinues mund të aplikojë komisione me vlerë më të lartë se komisioni minimum i lejuar sipas përcaktimeve të shkronjës "a" të kësaj pike, me kusht që totali i komisioneve të aplikuara nga pjesëmarrësi origjinues për çdo urdhërpagesë me vlerë më të vogël ose të barabartë me 10,000 (dhjetë mijë) euro të mos jetë më i lartë se 0.1% e vlerës së transferuar.
4. Për pagesat e urdhëruara nga klientë të pjesëmarrësve dhe që transferohen nëpërmjet sistemit AIPS EURO, në asnjë rast nuk duhet të aplikohen komisione për fondet në mbërritje.
5. Komisionet e aplikuara nga pjesëmarrësit ndaj klientëve të tyre për investigimin e instruksioneve të pasakta të urdhërpagesave të transmetuara nëpërmjet sistemit AIPS EURO, duhet të jenë transparente, të arsyeshme dhe të bazuara në kosto.

Neni 15

Ofrimi i shërbimit nga pjesëmarrësit për klientët e tyre

1. Transfertat e urdhëruara në monedhën Euro, me origjinë dhe destinacion brenda Republikës së Shqipërisë, për klientë të pjesëmarrësve në sistemin AIPS EURO duhet të realizohen vetëm nëpërmjet sistemit AIPS EURO, me përjashtim të rasteve të mëposhtme:
 - a) Në situata që përbëjnë ngjarje të paparashikuara dhe është i pamundur realizimi i tyre nëpërmjet këtij sistemi;

- b) Në rast të pamundësisë së realizimit të veprimit brenda orareve të operimit të sistemit AIPS EURO kur ofrohen rrugë alternative që e mundësojnë atë.
2. Shërbimi i transfertave për klientë në monedhën Euro, me origjinë dhe destinacion brenda Republikës së Shqipërisë, duhet t'u njoftohet të gjithë klientëve të pjesëmarrësit në sistemin AIPS EURO duke bërë transparente për ta edhe komisionet përkatëse.
3. Në rastet përjashtimore si përcaktuar në pikën 1, klienti duhet të informohet në mënyrë të qartë për mundësitë që ofrohen dhe kostot e shërbimeve, dhe të japë pëlqimin e tij.

KREU IV PJESËMARRJA NË SISTEMIN AIPS EURO

Neni 16 Pjesëmarrësit në sistemin AIPS EURO

Pjesëmarrës në sistemin AIPS EURO, të cilët kryejnë pagesat direkt nga llogaritë e tyre të shlyerjes në Euro, janë:

- a) bankat;
- b) Banka e Shqipërisë.

Neni 17 Kushtet për pjesëmarrje në sistemin AIPS EURO

Bankat që dëshirojnë të anëtarësohen si pjesëmarrës në sistemin AIPS EURO duhet të plotësojnë kushtet e mëposhtme:

- a) të jenë pjesëmarrës në sistemin AIPS për shlyerjen në Lek;
- b) të zbatojnë në lidhje me sistemin AIPS EURO të njëjtat rregulla për hartimin e rregullave dhe procedurave të brendshme, si dhe planeve të emergjencës si për sistemin AIPS të shlyerjes në Lek;
- c) të kenë personel të kualifikuar dhe të trajnuar për operimin në sistemin AIPS EURO;
- d) të marrin pjesë në sistemin AIPS EURO vetëm nëpërmjet drejtorive qendrore të tyre;
- e) të kenë marrë njoftimin zyrtar nga Banka e Shqipërisë për fillimin e operimit të tyre në sistemin AIPS EURO.

Neni 18 Anëtarësimi në AIPS EURO

Procedura për anëtarësim si pjesëmarrës në sistemin AIPS EURO kalon në hapat e mëposhtëm:

1. Kandidati për pjesëmarrës paraqet pranë Bankës së Shqipërisë një kërkesë me shkrim për anëtarësimin e tij në sistemin AIPS EURO.
2. Banka e Shqipërisë shqyrton kërkesën e kandidatit për anëtarësim dhe i kthen përgjigje të argumentuar për miratimin ose jo të kërkesës, brenda 10 ditëve pune nga marrja e kërkesës, duke e vënë në dijeni mbi përmbajtjen e kësaj rregulloreje dhe kushtet për pjesëmarrje.
3. Banka e Shqipërisë mund t'u propozojë pjesëmarrësve të sistemit AIPS të shlyerjes në Lek, të anëtarësohen edhe në AIPS EURO edhe pa një kërkesë paraprake si në pikën 2 të këtij neni, duke i vënë në dijeni mbi përmbajtjen e kësaj rregulloreje dhe kushtet për pjesëmarrje.
4. Banka e Shqipërisë aty ku është e aplikueshme trajnon përdoruesit e ardhshëm të kandidatit dhe drejton testimet e nevojshme me kandidatin.
5. Pas përfundimit me sukses të provave dhe pasi sigurohet për përputhshmërinë e rregullave të brendshme të kandidatit me këtë rregullore, Banka e Shqipërisë mundëson fillimin e veprimtarisë së kandidatit në sistemin AIPS EURO.
6. Kandidati për pjesëmarrës njoftohet me shkresë zyrtare nga Banka e Shqipërisë në të cilën i konfirmohet pjesëmarrja dhe i komunikohet data për fillimin e operimit të pjesëmarrësit në sistemin AIPS EURO.
7. Në rastin kur pjesëmarrësi do të aksesojë sistemin AIPS EURO nëpërmjet përdoruesve të tij, ai plotëson formularët përkatës të rregullores për sistemin AIPS (të shlyerjes në Lekë) dhe Banka e Shqipërisë kryen veprimet e nevojshme.
8. Për një pjesëmarrës në sistemin AIPS të shlyerjes në Lekë dhe në sistemin AIPS EURO, secili nga përdoruesit e tij do të ketë akses në të gjithë veprimtarinë e atij pjesëmarrësi në të dy monedhat.
9. Banka e Shqipërisë njofton të gjithë pjesëmarrësit e sistemit AIPS EURO për emrin, adresën e saktë të pjesëmarrësit të ri, si dhe për datën në të cilën pjesëmarrësit do t'i jepet akses dhe do të operojë në sistemin AIPS EURO, të paktën 5 (pesë) ditë pune përpara kësaj date.

Neni 19

Detyrimet e pjesëmarrësve në sistemin AIPS EURO

1. Pjesëmarrësi në sistemin AIPS EURO ka detyrimet e mëposhtme:
 - a) të zbatojë rregullat dhe procedurat e sistemit AIPS EURO;

- b) të kryejë aktivitetin e tij operacional në lidhje me sistemin AIPS EURO në çdo kohë gjatë ditës së operimit, duke respektuar oraret e operimit të sistemit AIPS EURO sipas shtojcës A bashkëlidhur kësaj rregulloreje.
2. Në rastet kur pjesëmarrësi akseson sistemin AIPS EURO nëpërmjet përdoruesve të tij, duhet të zbatojë të njëjtat rregulla mbi personelin dhe masat e marra për lëvizjet e tij, si në rastin e sistemit AIPS për shlyerjen në Lek, si dhe të raportojë në Bankën e Shqipërisë për çdo shkelje të vërejtur apo të dyshuar të sigurisë sipas shtojcës C bashkëlidhur kësaj rregulloreje.
3. Në rastet kur ka ndërfaqësim ose komunikim elektronik ndërmjet sistemeve të pjesëmarrësit dhe sistemit AIPS EURO, si dhe në rastet kur pjesëmarrësi ka akses në sistemin AIPS EURO, duhet të zbatojë të njëjtat rregulla si në rastin e sistemit AIPS për shlyerjen në Lek, për:
- a) hartimin e procedurave të brendshme;
- b) administrimin e sistemeve të brendshme për garantimin e vazhdimësisë së dërgimit të instruksioneve;
- c) sigurimin e integritetit të transaksioneve dhe aksesit të kontrolluar të përdoruesve.
4. Pjesëmarrësi në sistemin AIPS EURO duhet të zbatojë të njëjtat rregulla si në rastin e sistemit AIPS për shlyerjen në Lek, për:
- a) kontrollin dhe filtrimin e pagesave;
- b) ruajtjen e regjistrimeve në kopje letër dhe format elektronik;
- c) hartimin e planit të emergjencës.
5. Pjesëmarrësi në sistemin AIPS EURO duhet:
- a) të transmetojë pagesat në sistemin AIPS EURO, vetëm mbi bazën e një dokumenti të vlefshëm justifikues;
- b) të kryejë njoftimin e nënshkrimeve të autorizuara në përputhje me dispozitat e kësaj rregulloreje;
- c) të kryejë vlerësime periodike të integritetit dhe të qëndrueshmërisë së pajisjeve dhe sistemeve të tij të brendshme që lidhen me sistemin AIPS EURO. Këto vlerësime kryhen sipas shtojcës B bashkëlidhur kësaj rregulloreje, dhe dërgohen zyrtarisht në Bankën e Shqipërisë, çdo muaj janar.
6. Në rast shkeljeje të detyrimeve të mësipërme, Banka e Shqipërisë i dërgon shkresë zyrtare pjesëmarrësit, si dhe informohet njësia përkatëse mbikëqyrëse në Bankën e Shqipërisë.

Neni 20 Njoftimi i nënshkrimeve të autorizuara

1. Çdo vit, brenda muajit janar, pjesëmarrësit duhet të dërgojnë pranë Bankës së Shqipërisë listën më të fundit të nënshkrimeve të

autorizuara, të cilat pjesëmarrësit mund t'i përdorin për nënshkrimin e formularëve shtojca të kësaj rregulloreje.

2. Lista duhet të përmbajë vetëm nënshkrimet e autorizuara të cilat mund të përdoren për qëllimin e përcaktuar në pikën 1 të këtij neni dhe jo nënshkrime të tjera.
3. Çdo ndryshim në listën e nënshkrimeve të autorizuara që mund të përdoren për qëllimin e përcaktuar në pikën 1 të këtij neni, i njoftohet menjëherë Bankës së Shqipërisë.

Neni 21

Kufizimi i përkohshëm i pjesëmarrësit në sistemin AIPS EURO

1. Banka e Shqipërisë ka të drejtë të kufizojë përkohësisht një pjesëmarrës në sistemin AIPS EURO në rast se plotësohet të paktën një nga rrethanat e mëposhtme:
 - a) kjo gjë kërkohet zyrtarisht nga vetë pjesëmarrësi;
 - b) kur pjesëmarrësi kufizohet përkohësisht në sistemin AIPS të shlyerjes në Lek;
 - c) vëren se operimi në sistem i pjesëmarrësit për shkak të vështirësive teknike pranë pjesëmarrësit ose rrethanave të tjera, mund të shkaktojë shqetësime në funksionimin e përgjithshëm të sistemit AIPS EURO.
2. Një pjesëmarrës i kufizuar përkohësisht në sistemin AIPS EURO ka të drejtë të aksesojë sistemin AIPS EURO për qëllime monitorimi, por nuk mund të shlyejë pagesa nga/për pjesëmarrësit e tjerë.
3. Banka e Shqipërisë njofton menjëherë për vendimin për kufizim të përkohshëm të një pjesëmarrësi në sistemin AIPS EURO:
 - a) me shkresë zyrtare, pjesëmarrësin subjekt i vendimit të lartpërmendur;
 - b) me mesazh SWIFT tekst dhe/ose shkresë zyrtare pjesëmarrësit e sistemit AIPS EURO.
4. Banka e Shqipërisë vendos për heqjen e kufizimit të përkohshëm të pjesëmarrësit, atëherë kur:
 - a) kërkohet riaktivizimi i aksesit në sistem nga ana e pjesëmarrësit pas kufizimit të përkohshëm të kryer me kërkesë të tij;
 - b) pjesëmarrësi ka rifilluar operimin normal në sistemin AIPS të shlyerjes në Lek, pas kufizimit të përkohshëm të tij në sistemin AIPS të shlyerjes në Lek;
 - c) si dhe gjykohet se nuk përbën shqetësim për funksionimin e përgjithshëm të sistemit AIPS EURO.
5. Banka e Shqipërisë njofton menjëherë për heqjen e kufizimit të përkohshëm të pjesëmarrësit në sistemin AIPS EURO:
 - a) me shkresë zyrtare pjesëmarrësin subjekt i vendimit të lartpërmendur;
 - b) me mesazh SWIFT tekst dhe/ose shkresë zyrtare, pjesëmarrësit e sistemit AIPS EURO.

Neni 22 Përjashtimi i një pjesëmarrësi nga sistemi AIPS EURO

1. Banka e Shqipërisë vendos për përjashtimin e një pjesëmarrësi nga sistemi AIPS EURO, kur plotësohet të paktën njëra nga rrethanat e mëposhtme:
 - a) me kërkesë zyrtare me shkrim të vetë pjesëmarrësit, dhe menjëherë pas miratimit nga Banka e Shqipërisë;
 - b) pjesëmarrësi bashkohet/përthithet me/nga një/disa bankë/a në një të vetme;
 - c) pjesëmarrësi shkel në mënyrë të përsëritur dispozitat e kësaj rregulloreje;
 - d) pjesëmarrësi vendoset në proces likuidimi/falimentimi dhe i revokohet (shfuqizohet) licenca nga Banka e Shqipërisë;
 - e) pjesëmarrësi përjashtohet nga sistemi AIPS i shlyerjes në Lek.
2. Banka e Shqipërisë njofton menjëherë për vendimin e përjashtimit të një pjesëmarrësi nga sistemi AIPS EURO:
 - a) me shkresë zyrtare, pjesëmarrësin subjekt i vendimit të lartpërmendur;
 - b) me mesazh SWIFT tekst dhe/ose shkresë zyrtare, pjesëmarrësit e sistemit AIPS EURO.
3. Në rastin e përjashtimit të një pjesëmarrësi nga sistemi AIPS EURO, Banka e Shqipërisë ndjek hapat e mëposhtme:
 - a) në përputhje me afatin e parashikuar në vendimin për përjashtimin e pjesëmarrësit, bllokon aksesin e pjesëmarrësit të përjashtuar në sistemin AIPS EURO;
 - b) në përputhje me afatin e parashikuar në vendimin për përjashtimin e pjesëmarrësit, kryen procedurat teknike në sistemin AIPS EURO për të garantuar bllokimin e instruksioneve të pagesave ndërmjet pjesëmarrësve që prekin llogarinë e pjesëmarrësit subjekt i përjashtimit;
 - c) për qëllime të regjistrimit/gjenerimit të veprimeve të lidhura me detyrime të pjesëmarrësit, të cilat administrohen në sistemin AIPS EURO, krijon teknikisht mundësitë për realizimin e tyre duke e mbajtur llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit të përdorshme nga Banka e Shqipërisë, deri në afatin e përcaktuar për realizimin e këtyre veprimtarive;
 - d) në rastin e përjashtimit të pjesëmarrësit për arsye të bashkimit/përthithjes me/nga një/disa bankë/a, mund të vijojë të mbajë aktive llogarinë e shlyerjes, si dhe të lejojë operimin e pjesëmarrësit subjekt i përjashtimit për një periudhë të kufizuar kohe, me qëllim realizimin e bashkimit/përthithjes operacional/e në vijim të atij/asaj juridik/e, bazuar në afatin e përcaktuar në vendimin përkatës të Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë;
 - e) pas gjenerimit/regjistrimit të të gjitha detyrimeve të pjesëmarrësit, mbyll llogarinë e pjesëmarrësit të përjashtuar në sistemin AIPS EURO.

Neni 23 Ankimi

1. Çdo pjesëmarrës ndaj të cilit Banka e Shqipërisë ka marrë vendim për kufizim të përkohshëm dhe/ose përjashtim nga sistemi AIPS EURO ka të drejtë të kërkojë shfuqizimin ose ndryshimin e këtij akti nga Guvernatori brenda 15 (pesëmbëdhjetë) ditëve nga data kur ankuesi ka marrë njoftim për aktin.
2. Pas realizimit të ankimit administrativ tek Guvernatori, pjesëmarrësi ka të drejtë t'i drejtohet Gjykatës së Apelit.
3. Ankimi administrativ nuk e pezullon zbatimin e aktit administrativ të nxjerrë nga Banka e Shqipërisë, në rastet kur kjo e fundit çmon se stabiliteti i sistemit financiar në tërësi, mund të cenohet ose të rrezikohet nga efekti pezullues i ankimit.
4. Paraqitja dhe shqyrtimi i ankimit administrativ bëhet sipas formës, procedurave dhe afateve të përcaktuara në Kodin e Procedurave Administrative.

KREU V SHLYERJA NË SISTEMIN AIPS EURO

Neni 24 Ditët dhe oraret e operimit të sistemit

1. Sistemi AIPS EURO operon në ditët e punës sipas kalendarit zyrtar në Republikën e Shqipërisë.
2. Me orë të punës së sistemit, nënkuptohen orët e operimit në sistem si specifikuar në shtojcën A, pra koha gjatë së cilës sistemi është në dispozicion të pjesëmarrësve për ta aksesuar dhe për të kryer aktivitet në të.
3. Banka e Shqipërisë ka të drejtën të ndryshojë oraret në situata të paparashikuara emergjence, për nevoja të lidhura me shlyerjen e instruksioneve, ose pasi vlerëson një kërkesë individuale nga një pjesëmarrës.
4. Pjesëmarrësit njoftohen për çdo ndryshim si më sipër të orarit nëpërmjet njoftimeve automatike të sistemit AIPS EURO dhe/ose me mesazh SWIFT tekst, dhe/ose e-mail.

Neni 25 Rregullat e shlyerjes

1. Shlyerja e një instruksioni pagese kryhet menjëherë pasi ka marrë statusin "i hyrë" në sistemin AIPS EURO.
2. Një instruksion pagese konsiderohet që ka marrë statusin "i hyrë" në Sistemin AIPS EURO kur të ketë kaluar të gjitha hapat e vlerësimit të vlefshmërisë së instruksionit, të filtrimit kundrejt listave të sanksioneve, e të rezultojë i vlefshëm për t'u shlyer, si dhe të ketë gjendje të mjaftueshme në llogarinë përkatëse të shlyerjes së pjesëmarrësit urdhërues për shlyerjen e tij. Në momentin që ka marrë statusin "i hyrë" në Sistemin AIPS EURO, instruksioni i pagesës konsiderohet i parevokueshëm.
3. Shlyerja e një instruksioni pagese konsiderohet përfundimtare për pjesëmarrësit urdhërues dhe përfitues që nga momenti i debitimit dhe kreditimit të llogarive respektive të shlyerjeve.
4. Tërheqja e urdhërpagesës nuk mund të kryhet pas shlyerjes së saj, por mund të kthehet me kah të kundërt, iniciuar nga pala tjetër.

Neni 26 Pranimi i transaksioneve të urdhërpagesave

1. Transaksionet e pranuar nga sistemi AIPS EURO ekzekutohen në datën e valutës.
2. Sistemi AIPS EURO pranon instruksione pagese me datëvalutë të ardhme deri në 5 (pesë) ditë pune nga data e punës e sistemit.
3. Transaksionet e pranuar nga sistemi AIPS EURO, ruhen deri sa dita e punës e sistemit të përputhet me datëvalutën e përcaktuar nga pjesëmarrësi.
4. Transaksionet me datëvalutë të ardhme të pranuar nga sistemi AIPS EURO, mund të fshihen nga vetë pjesëmarrësit për sa kohë dita e punës e sistemit nuk është përputhur ende me datëvalutën e përcaktuar nga pjesëmarrësi.
5. Transaksionet me datëvalutë më të largët se 5 (pesë) ditë pune nga data e punës e sistemit, ose me datëvalutë që nuk përkon me një ditë pune të sistemit, refuzohen nga sistemi AIPS EURO.

Neni 27 Kontrolli për mjaftueshmërinë e fondeve

1. Çdo transaksion ekzekutohet vetëm në rast se ka fonde të mjaftueshme në llogarinë që debitohet.

2. Mjaftueshmëria e fondeve në llogarinë e pjesëmarrësit përcaktohet nga teprica e llogarisë.
3. Pjesëmarrësit monitorojnë tepricën e llogarisë përkatëse dhe marrin masa për sigurimin e likuiditeteve të nevojshme për shlyerjen e urdhërpagesave.

Neni 28

Shtimi dhe pakësimi i fondeve në llogarinë e shlyerjes

1. Pjesëmarrësit e sistemit AIPS EURO kanë mundësinë të shtojnë ose pakësojnë fondet në llogarinë e tyre të shlyerjes, duke kryer transfertat nëpërmjet llogarive me banka korrespondente ose përmes transferimit të tepricave për/nga llogaria e rezervës së detyruar.
2. Urdhrat për shtimin ose pakësimin e fondeve përmes transferimit të tepricave për/nga llogaria e rezervës së detyruar duhet të mbërrijnë në sistemet e Bankës së Shqipërisë brenda afateve kohore të përcaktuara në shtojcën A, me qëllim që të konsiderohen nga sistemi AIPS EURO sipas orareve të operimit të tij.
3. Urdhrat për pakësimin e fondeve të kryera nëpërmjet bankave korrespondente duhet të mbërrijnë në Bankën e Shqipërisë brenda afateve kohore të përcaktuara në shtojcën A për t'u ekzekutuar nga Banka e Shqipërisë në përputhje me orarin e vendosur nga banka korrespondente.
4. Çdo urdhër për shtim ose pakësim të fondeve, i cili mbërrin në sistemet e Bankës së Shqipërisë pas orarit të përcaktuar në shtojcën A, do të konsiderohet për ekzekutim në sistemin AIPS EURO në ditën pasardhëse të punës.
5. Banka e Shqipërisë mund të kryejë veprimin e kundërt (stornimin) të fondeve të debituar ose kreditura në llogari gabimisht, në një veprim shtimi ose pakësimi të fondeve në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit, dhe për këtë njofton pjesëmarrësin.

Neni 29

Remunerimi i fondeve në llogarinë e shlyerjes

1. Banka e Shqipërisë remuneron pjesëmarrësin për fondet e mbetura gjendje në fund të çdo dite pune në llogarinë e shlyerjes së tij në monedhën Euro.
2. Interesi për remunerimin e fondeve të mbajtura çdo ditë në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit, llogaritet me të njëjtën normë e mënyrë siç është e përcaktuar për tepricën e llogarisë së rezervës së detyruar të bankave në Euro në rregulloren mbi minimumin e rezervës së detyruar të mbajtur në Bankën e Shqipërisë nga bankat.

3. Interesi për remunerimin e fondeve të mbajtura çdo ditë në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit, kalohet në llogaritë përkatëse të shlyerjes së bankave me frekuencë 3-mujore brenda muajit pasues të periudhës së përlllogaritjes.
4. Vlera e interesit të llogaritur për t'u paguar nga pjesëmarrësi për periudhën, konfirmohet paraprakisht me pjesëmarrësin dhe ai merr masat për sigurimin e fondeve në llogarinë e shlyerjes në monedhën Euro në datën e pagesës.

Neni 30 Radha e pagesave

1. Radhitja për ekzekutim dhe kontrolli i urdhërpagesave kryhet mbi bazën e parimit *First-In-First-Out* (FIFO) dhe mbi bazën e përparësisë së dhënë urdhërpagesave nga pjesëmarrësit.
2. Urdhërpagesat të cilat nuk mund të ekzekutohen për shkak të pamjaftueshmërisë së fondeve në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit, vendosen nga sistemi AIPS EURO në radhë pritjeje dhe rikontrollohen nga sistemi sa herë që ndryshojnë të dhënat mbi fondet në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit.
3. Kontrolli nga sistemi AIPS EURO për mjaftueshmërinë e fondeve në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit bëhet vetëm për urdhërpagesën e parë të radhës së këtij pjesëmarrësi.
4. Ndryshimi i kësaj radhitjeje mund të bëhet vetëm në rastet e parashikuara në këtë rregullore.

Neni 31 Administrimi i përparësisë së transaksioneve

1. Përparësia e transaksioneve përcaktohet në vlerë numerike të plotë. Sa më e vogël vlera numerike që përcakton përparësinë e një transaksioni, aq më prioritar është ai transaksion në radhën për ekzekutim.
2. Për çdo tip transaksioni në sistemin AIPS EURO paracaktohet një vlerë përparësie nga Banka e Shqipërisë.
3. Në momentin e vendosjes në radhë, transaksioni merr si përparësi vlerën e paracaktuar të atij tipi transaksioni. Përparësia e transaksionit në radhë mund të ndryshohet më pas nga pjesëmarrësi si parashikuar në këtë rregullore, duke respektuar kufijtë e paracaktuar të vlerës minimum dhe maksimum të lejuar për atë transaksion.

4. Pas urdhërpagesave të iniciuara nga Banka e Shqipërisë, përparësi më e lartë i jepet mesazheve SWIFT të dërguara me prioritet urgjent nga pjesëmarrësit me përjashtim të Bankës së Shqipërisë.
5. Pas mesazheve SWIFT të dërguara me prioritet urgjent nga pjesëmarrësit, përparësi më e lartë i jepet mesazheve SWIFT të dërguara me prioritet normal nga pjesëmarrësit me përjashtim të Bankës së Shqipërisë.

Neni 32 **Ndryshimi i radhitjes së urdhërpagesave**

1. Me përjashtim të instruksioneve të iniciuara nga Banka e Shqipërisë, çdo pjesëmarrës që ka të drejta të mjaftueshme dhe akseson sistemin AIPS EURO, mund të ndryshojë radhitjen e urdhërpagesave të veta duke ndryshuar vlerën e përparësisë.
2. Çdo pjesëmarrës i përcaktuar në pikën 1 të këtij neni mund të ndryshojë radhitjen e urdhërpagesave të veta, të cilat janë ende të pashlyera në radhë, brenda intervalit të përparësisë për atë tip transaksioni.
3. Ndryshimi i radhitjes së urdhërpagesave mund të kryhet gjithashtu nga Banka e Shqipërisë, kur kërkohet nga pjesëmarrësi.

Neni 33 **Fshirja e një pagese në radhë**

1. Instruksionet e pagesave të pashlyera në radhë, mund të fshihen nga vetë pjesëmarrësi që i ka iniciuar.
2. Instruksionet e pagesave të pashlyera në radhë, mund të fshihen në çdo kohë nga Banka e Shqipërisë në cilësinë e administratorit të sistemit:
 - a) me kërkesë të pjesëmarrësit;
 - b) kur lind e nevojshme dhe Banka e Shqipërisë çmon se pjesëmarrësi, për shkak të problemeve teknike, nuk mund ta administrojë radhën përkatëse.
3. Gjatë mbylljes së ditës, nëse ka instruksione pagese të pashlyera në radhën e një pjesëmarrësi, ato fshihen automatikisht nga sistemi AIPS EURO.

Neni 34 **Pagesat e refuzuara gjatë ditës**

Refuzohen automatikisht nga sistemi AIPS EURO:

- a) urdhërpagesat për llogari të klientëve të pjesëmarrësve, të cilat hyjnë në këtë sistem pas *cut-off* paraprak;
- b) urdhërpagesat, të cilat sistemi i vlerëson si të pasakta.

KREU VI

NGJARJET E PAPANASHIKUARA DHE PROCEDURAT E EMERGJENCËS

Neni 35

Ngjarjet e paparashikuara

Ngjarjet e paparashikuara klasifikohen si më poshtë:

- a) ngjarje të paparashikuara në infrastrukturën pranë pjesëmarrësit;
- b) ngjarje të paparashikuara në infrastrukturën pranë Bankës së Shqipërisë.

Neni 36

Ngjarje të paparashikuara në infrastrukturën pranë pjesëmarrësit

1. Nëse një pjesëmarrës ndeshet me vështirësi teknike/sigurie, të cilat pengojnë:
 - a) procesimin e urdhërpagesave në sistemin AIPS EURO; dhe/ose
 - b) monitorimin e sistemit AIPS EURO; dhe/ose
 - c) transferimin e instruksioneve për në sistemin AIPS EURO;
- ai njofton Bankën e Shqipërisë brenda 30 minutave nga momenti i konstatimit të këtyre vështirësive.
2. Banka e Shqipërisë, me marrjen e njoftimit nga pjesëmarrësi, bashkëpunon me pjesëmarrësin për të identifikuar problemin dhe udhëzon pjesëmarrësin për mundësi alternative.
3. Pjesëmarrësit njoftojnë menjëherë Bankën e Shqipërisë për çdo ndryshim në rrethanat ose në kushtet e operimit.
4. Kur vështirësitë teknike pranë pjesëmarrësit vazhdojnë për një kohë të gjatë, nëse gjykohet e nevojshme nga pjesëmarrësi, ose nga Banka e Shqipërisë, atëherë në varësi të situatës, mund të kërkohet nga pjesëmarrësi ose nga Banka e Shqipërisë kufizimi i përkohshëm i atij pjesëmarrësi në sistemin AIPS EURO.
5. Banka e Shqipërisë njofton pjesëmarrësit e tjerë, në rastet kur ajo gjykon se problemi i një pjesëmarrësi mund të shkaktojë shqetësime të tjera në funksionimin e përgjithshëm të sistemit AIPS EURO.

Neni 37

Ngjarje të paparashikuara në infrastrukturën pranë Bankës së Shqipërisë

Në raste të një mosfunktionimi në infrastrukturën pranë Bankës së Shqipërisë, kjo e fundit ndjek për sistemin AIPS EURO të gjitha rregullat e përcaktuara mbi ngjarjet e paparashikuara në infrastrukturën pranë Bankës së Shqipërisë, siç përcaktuar në rregulloren për sistemin AIPS (të shlyerjes në Lekë). Masat e marra në një rast të tillë vlejné për sistemin AIPS të shlyerjes në Lekë dhe sistemin AIPS EURO.

Neni 38

Regjistrimi i ngjarjeve të paparashikuara

1. Çdo pjesëmarrës regjistron menjëherë të gjitha ngjarjet e paparashikuara dhe problemet e vërejtura në sistemin AIPS EURO, si dhe çdo ngjarje në sistemet ose infrastrukturën e tij të brendshme informatike, të cilat ndikojné në përdorimin e sistemit AIPS EURO nga ana e pjesëmarrësit.
2. Ngjarjet e evidentuara sipas pikës 1 të këtij neni që kanë pasur një kohëzgjatje më të gjatë se 30 minuta, pjesëmarrësi i raporton duke njoftuar me email pranë Bankës së Shqipërisë brenda ditës së punës.
3. Me rifillimin e aktivitetit të pjesëmarrësit në sistem dhe/ose normalizimin e situatës, ai duhet të raportojë pranë Bankës së Shqipërisë brenda 2 (dy) ditëve pune sipas formatit të përcaktuar në shtojcën C bashkëlidhur kësaj rregulloreje. Raportimi duhet të kryhet si në rastin e zgjidhjes së përkohshme të situatës/incidentit, ashtu edhe në vazhdimësi deri në zgjidhjen përfundimtare.

Neni 39

Testimi i procedurave *Fallback Recovery* në sistemin AIPS EURO

1. Banka e Shqipërisë kryen çdo 6 muaj testimin e procedurave të *Fallback Recovery* për ngjarjet e paparashikuara në bashkëpunim dhe me pjesëmarrësit e sistemit AIPS EURO. Këto procedura janë të përbashkëta për sistemin AIPS të shlyerjes në Lekë dhe sistemin AIPS EURO dhe kryhen sipas përcaktimeve në rregulloren për sistemin AIPS (të shlyerjes në Lekë).
2. Pjesëmarrësit, kur është e nevojshme, kryejné vetë testimin e procedurave të *Fallback Recovery* për mjediset e tyre. Pjesëmarrësi njofton Bankën e Shqipërisë për çdo testim dhe ndryshim infrastrukturor të tyre që mund të ndikojë në aftësinë e pjesëmarrësit për të operuar në sistemin AIPS EURO.
3. Nëse paraqitet nevoja që një pjesëmarrës të kalojë në mjedisin e tij *backup*, ai duhet ta bëjë këtë pa pasur ndikim tek pjesëmarrësit e tjerë ose tek Banka e Shqipërisë.

4. Në çdo rast, pjesëmarrësi njofton Bankën e Shqipërisë për qëllimin e tij për të kaluar në sistemin *backup* dhe më pas për kryerjen e suksesshme të kalimit.

KREU VII

ASPEKTE TEKNIKE TË ADMINISTRIMIT TË SISTEMIT AIPS EURO

Neni 40

Administrimi i ndryshimeve në sistemin AIPS EURO

1. Ndryshimet në sistemin AIPS EURO janë si më poshtë:
 - a) ndryshime funksionale dhe teknike të sistemit AIPS EURO;
 - b) ndryshime në shërbimet e SWIFT të lidhura me sistemin AIPS EURO;
 - c) ndryshime në VPN.
2. Banka e Shqipërisë njofton dhe udhëzon pjesëmarrësit përpara zbatimit të ndryshimeve të planifikuara të sistemit AIPS EURO, kur këto ndryshime ndikojnë tek pjesëmarrësi.
3. Ndryshimet ose korrigjimet e nevojshme në procedurat, si dhe në dokumentacionin plotësues të sistemit AIPS EURO në raste ndryshimi, u njoftohen pjesëmarrësve.
4. Çdo ndryshim testohet në sistemin test përpara se të implementohet në sistemin primar AIPS EURO.
5. Në rast ndryshimesh në operimin e sistemit AIPS EURO, lajmërohen paraprakisht të gjithë pjesëmarrësit, duke u dhënë kohën e nevojshme për t'u përgatitur, si dhe për krijimin e kushteve të nevojshme për testimin e lidhjes së sistemeve të tyre me sistemin AIPS EURO.
6. Banka e Shqipërisë me iniciativë të saj, ose me kërkesë të argumentuar të pjesëmarrësit, mund të bëjë ndryshime në sistemin AIPS EURO, me qëllim sigurimin e funksionimit normal, ose përmirësime të tij. Në rastet kur ndryshimet e propozuara kanë ndikime tek pjesëmarrësit e sistemit AIPS EURO, Banka e Shqipërisë këshillohet paraprakisht me këta të fundit.
7. Banka e Shqipërisë pas shqyrtimit të kërkesës së argumentuar të pjesëmarrësit, e njofton atë për pranimin ose refuzimin e saj, duke e shoqëruar këtë njoftim me argumentet përkatëse.
8. Në rast se ndryshimet e lartpërmendura iniciohen nga:
 - a) Banka e Shqipërisë, kostot e ndryshimeve mbulohen nga kjo e fundit;
 - b) një pjesëmarrës, atëherë kostot e ndryshimeve mbulohen nga të gjithë pjesëmarrësit e sistemit AIPS EURO, të cilët përfitojnë nga zgjidhja e ofruar, në mënyrë të barabartë;
 - c) një pjesëmarrës dhe ndryshimi në fjalë sjell përfitim vetëm për atë pjesëmarrës, atëherë kostot e ndryshimeve mbulohen nga vetë ai pjesëmarrës.

9. Banka e Shqipërisë nuk është e detyruar të këshillohet me pjesëmarrësit në rastet kur nevoja për ndërhyrje në sistemin AIPS EURO është urgjente dhe çdo vonesë mund të shkaktojë vështirësi për pjesëmarrësit e sistemit AIPS EURO.

Neni 41 **Ndryshimet tek pjesëmarrësit**

1. Çdo ndryshim i propozuar nga një pjesëmarrës që lidhet me mjedisin operues të tij lidhur me AIPS EURO, duhet fillimisht të testohet dhe më pas të zbatohet në mjedisin primar të pjesëmarrësit.
2. Në çdo rast ndryshimi të adresave të rrjetit internet ose të përdoruesve VPN pjesëmarrësit ndjekin përcaktimet në rregulloren për sistemin AIPS (të shlyerjes në Lekë).

Neni 42 **Personat e kontaktit**

Informacioni mbi personat e kontaktit të pjesëmarrësve, njoftohet dhe përditësohet në Bankën e Shqipërisë sipas përcaktimeve në rregulloren për sistemin AIPS (të shlyerjes në Lekë duke përfshirë të gjithë personat e kontaktit për sistemin AIPS të shlyerjes në Lekë dhe sistemin AIPS EURO.

Neni 43 **Asistenca për përdoruesit e sistemit AIPS EURO**

1. Banka e Shqipërisë iu ofron pjesëmarrësve shërbimin e ndihmës, ku ata mund të kërkojnë asistencë mbi të gjitha aspektet dhe problematikat e lidhura me funksionimin e sistemit AIPS EURO.
2. Për shërbimin e ndihmës, Banka e Shqipërisë vë në dispozicion të pjesëmarrësve një adresë e-mail ku ata duhet të adresojnë kërkesat e tyre për asistencë.
3. Banka e Shqipërisë iu komunikon me e-mail pjesëmarrësve informacionin për personat e saj të kontaktit, si dhe adresën e-mail të shërbimit të ndihmës.
4. Administrimi i çështjeve në lidhje me pajisje sigurie, VPN, certifikatë digjitale, llogari të përdoruesve, kryhet në mënyrë të përbashkët për sistemin AIPS të shlyerjes në lekë dhe sistemin AIPS EURO, dhe për këtë aplikohen rregullat e përcaktuara në rregulloren për sistemin AIPS (të shlyerjes në Lekë).
5. Për çdo modifikim të pjesëmarrësit ose të kontakteve të tij për sistemin AIPS EURO, zbatohen rregullat e përcaktuara për personat e kontaktit në rregulloren për sistemin AIPS (të shlyerjes në Lekë).

KREU VIII DISPOZITA TË FUNDIT

Neni 44 Ndryshime të rregullores

1. Banka e Shqipërisë informon pjesëmarrësit në sistem për çdo ndryshim të dispozitave të kësaj rregulloreje.
2. Pjesëmarrësit mund të paraqesin drejtpërdrejt pranë Bankës së Shqipërisë, propozime për ndryshime të dispozitave të rregullores ose të vetë sistemit AIPS EURO.
3. Propozimet sipas pikës 2 të këtij neni paraqiten me shkrim dhe përmbajnë një përshkrim të plotë të qëllimit dhe të përfitimeve të mundshme të ndryshimit që propozohet.
4. Banka e Shqipërisë i shqyrton këto propozime duke ruajtur të drejtën e vendimit përfundimtar lidhur me miratimin/zbatimin ose jo të ndonjë ndryshimi të propozuar në dispozitat e rregullores ose të vetë sistemit AIPS EURO.
5. Banka e Shqipërisë njofton me shkrim propozuesin në rast se propozimet e tij për ndryshime refuzohen, duke paraqitur edhe arsyet e refuzimit.

Neni 45 Datëvaluta, disponueshmëria e fondeve, kthimet dhe kompensimet

1. Një pjesëmarrës përfitues i pagesës së procesuar në sistemin AIPS EURO duhet që në zbatim të ligjit "Për shërbimet e pagesave" të kreditojë llogarinë e pagesës së përfituesit të pagesës dhe të bëjë të disponueshme fondet brenda së njëjtës datëvalutë, në të cilën shuma e transaksionit të pagesës është kredituar në llogarinë e bankës përfituese në sistemin AIPS EURO.
2. Një pjesëmarrës përfitues duhet të kthejë/kompensojë, brenda 5 (pesë) ditësh pune nga datëvaluta e përcaktuar në instruksionin e pagesës, fondet të cilat nuk është në gjendje t'i transferojë në llogarinë e klientit të tij për shkak të:
 - a) instruksioneve të pasakta ose kontradiktore të llogarisë; dhe/ose
 - b) mbylljes së llogarisë për të cilën janë destinuar këto fonde.
3. Kompensimi i urdhërpagesës bëhet nëpërmjet inicimit nga përfituesi të një urdhërpagese, e cila ka kah të kundërt me urdhërpagesën fillestare minus komisionet dhe tarifën e përcaktuar për përdorimin e sistemit, sipas përcaktimeve në këtë rregullore.
4. Mosshlyerja e detyrimeve nga përfituesi, në shumën dhe afatet e përcaktuara në këtë nen, përbën shkelje të kësaj rregulloreje.

Neni 46 Përgjegjësia në rastin e forcave madhore

1. Banka e Shqipërisë në cilësinë e operatorit të sistemit AIPS EURO, si dhe pjesëmarrësit në sistem, nuk mban përgjegjësi për dëmet që rrjedhin nga mospërbushja e detyrimeve të përcaktuara në këtë rregullore, që vijnë si pasojë e gjendjes së jashtëzakonshme, luftërave, turbullirave të tjera civile, fatkeqësive natyrore dhe për çdo rrethanë tjetër jashtë kontrollit të tyre, si dhe si pasojë e çdo force tjetër madhore.
2. Pjesëmarrësi që nuk është në gjendje të përmbushë detyrimet e veta për shkaqet e përcaktuara në pikën 1, duhet:
 - a) të njoftojë operatorin e sistemit me shkrim mbi shkakun dhe shkallën që e ka penguar atë në përmbushjen e detyrimeve;
 - b) të bëjë të gjitha përpjekjet e arsyeshme për të rifilluar përmbushjen e detyrimeve sa më shpejt që të jetë e mundur dhe njëkohësisht, të përpiqet të minimizojë efektet negative të shkaqeve të përcaktuara në pikën 1.

Neni 47 Konfidencialiteti

1. Pjesëmarrësit zbatojnë rregullat dhe normat e konfidencialitetit të informacionit mbi të gjitha instruksionet e pagesave të hyra në sistemin AIPS EURO.
2. Pjesëmarrësit e sistemit AIPS EURO mund të shkëmbejnë informacione me çdo pjesëmarrës tjetër, në lidhje me çdo aspekt të funksionimit ose administrimit të këtij sistemi.
3. Secili nga pjesëmarrësit instrukton personelin përkatës, i cili ka të drejta për përdorimin e informacionit mbi instruksionet e pagesave të hyra në sistemin AIPS EURO, për ruajtjen e konfidencialitetit mbi këtë informacion në përputhje me rregullat dhe normat e konfidencialitetit dhe me dispozitat e kësaj rregulloreje.
4. Pjesëmarrësit dhe Banka e Shqipërisë ushtrojnë të njëjtin nivel përkujdesjeje, për mbrojtjen e konfidencialitetit të informacionit të klasifikuar si konfidencial nga një palë tjetër, si ai që ushtrohet për mbrojtjen e informacionit të vet, të klasifikuar konfidencial.
5. Dispozitat e këtij neni zbatohen nga pjesëmarrësit dhe Banka e Shqipërisë, edhe pas mbylljes së llogarisë së shlyerjes së pjesëmarrësit ose përjashtimit nga pjesëmarrja në sistem.

Neni 48 Organizimi i brendshëm

Organizimi i brendshëm i punës brenda njësisë të Bankës së Shqipërisë për realizimin e detyrave të mësipërme, përcaktohet në akte të tjera nënligjore të Bankës së Shqipërisë.

Neni 49 Hyrja në fuqi

Rregullorja hyn në fuqi menjëherë pas publikimit në Fletoren Zyrtare të Republikës së Shqipërisë.

KRYETAR I KËSHILLIT MBIKËQYRËS

GENT SEJKO

SHTOJCA A - ORARET E OPERIMIT TË SISTEMIT AIPS EURO

Ora	Ngjarja	Operacionet
08:20 – 8:30	Fillimi i procedurave të hapjes së ditës	Intervali gjatë të cilit kryhet hapja e ditës (<i>Start Of Day</i>) në sistemin AIPS EURO; <i>Start of day</i> duhet të jetë kryer brenda orës 8:30; Sistemi AIPS EURO pranon vetëm veprimet shtim/pakësim të fondeve në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësve.
08:20 – 08:35	Fillimi i operimit	Intervali gjatë të cilit kryhet hapja e ditës së punës (<i>Open For Business</i>) në sistemin AIPS EURO; <i>Open For Business</i> kryhet pasi të jetë kryer <i>Start Of Day</i> ; Pjesëmarrësit mund të dërgojnë dhe të marrin pagesa si dhe të pranohen shtim/pakësim të fondeve në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësve.
15:00	Afati maksimal i pranimit të urdhrave për pakësim fondesh (me banka korrespondente)	Orari kufi (maksimum) pranimit e urdhrave nga pjesëmarrësit për pakësimin e fondeve në llogari nëpërmjet bankave korrespondente. Përtej këtij orari nuk garantohet që urdhri për transferim për pakësim të fondeve nëpërmjet bankave korrespondente mund të kryhet brenda asaj dite pune.
16:15	<i>Cut-off</i> paraprak	Sistemi AIPS EURO nuk pranon më pagesa për klientët. Sistemi AIPS EURO pranon vetëm instruksione për shtim të fondeve në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit.
16:20	<i>Cut-off</i> përfundimtar Fund i operimit në sistem	Sistemi AIPS EURO përlllogarit rezultatet/ pozicionet e pjesëmarrësve për instruksionet e pagesave të shlyera gjatë ditës së punës. Sistemi AIPS EURO pranon vetëm instruksione për shtim të fondeve në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit.
16:30 – 16:45	Mbyllja e ditës së punës	Kryhen procedurat e mbylljes së sistemit, gjenerohen raportet e fundit të ditës, dërgohen gjendjet e llogarive me mesazhe konfirmimi SWIFT. Sistemi AIPS EURO nuk pranon instruksione për shtim të fondeve në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit për atë ditë pune.

Shënim: Përtej orareve kufi të përcaktuara në tabelën e mësipërme, çdo instruksion për shtim/pakësim të fondeve në llogarinë e shlyerjes së pjesëmarrësit, do të ekzekutohet në sistemin AIPS EURO në ditën pasardhëse të punës.

SHTOJCA B – VETËVLERËSIM I OPERIMIT NË AIPS EURO

Emri i Pjesë-marrësit	Personi i autorizuar për lëshimin e raportit	Nënshkrimi	Vula		
Viti					
A	Veprimtaria kriminale lidhur me sistemin AIPS EURO		PO	JO	N/A
1	A keni hasur ndonjë veprimtari kriminale apo përpjekje për veprimtari të tillë në kuadrin e sistemit AIPS EURO, gjatë vitit?				
2	Nëse po, a është kryer raportimi pranë Bankës së Shqipërisë në përputhje me rregullat dhe procedurat e sistemit AIPS EURO?				
3	A u identifikua metoda e përdorur dhe a u krye korrigjimi i duhur?				
4	A rezultoi kjo veprimtari në humbje financiare për institucionin apo për klientët tuaj?				
5	Nëse po, a po punohet ende për kompensimin e këtyre humbjeve?				
B	Planifikimi i ngjarjeve të paparashikuara dhe i lehtësive përkatëse		PO	JO	N/A
1	A ka institucioni juaj një plan të dokumentuar për ngjarjet e paparashikuara lidhur me operacionet në sistemin AIPS EURO?				
2	A mbulon plani, mjaftueshëm skenarë të mundshëm të ngjarjeve të paparashikuara?				
3	A mban institucioni juaj mjete <i>backup</i> kompjuterike dhe/apo për ndërfaqen SWIFT që shfrytëzohet për ndërlidhjen me sistemin AIPS EURO?				
4	Nëse po, a janë këto lehtësi fizikisht të ndara nga vendndodhja kryesore e stacionit SWIFT?				
5	A ka testuar institucioni juaj plane për ngjarje të paparashikuara për komunikime mbështetëse në rast të humbjes së lidhjeve të VNP?				
6	A mendoni se rreziqet e mundshme për operimin në sistemin AIPS EURO janë adresuar dhe janë analizuar në mënyrë të kënaqshme?				
C	Periudha e ndërprerjes së operimit dhe qëndrueshmëria e sistemit		PO	JO	N/A
1	A kanë qenë operacionet tuaja në sistemin AIPS EURO subjekt i ndërprerjeve të rëndësishme të funksionimit?				
2	Nëse po, a janë raportuar tek Banka e Shqipërisë dhe a janë regjistruar në regjistrin e ngjarjeve të paparashikuara në përputhje me procedurat e sistemit AIPS EURO?				
3	A mendoni se sistemet tuaja të lidhura me sistemin AIPS EURO kanë kapacitet dhe qëndrueshmëri të mjaftueshme për të mbuluar trafikun tuaj të pagesave në sistemin AIPS EURO, në kohë dhe në mënyrë të sigurtë?				
Shënime					

SHTOJCA C RAPORT INCIDENTI NË SISTEMIN AIPS EURO

Emri i Bankës	Personi i autorizuar për lëshimin e raportit	Nënshkrimi	Vula
Tipi i raportit:	Data e raportit (dd/mm/yyyy)	Numër (yyyymmdd-nr)	Sistemet e përfshira/ndikuara
☐ Final ☐ I ndërmjetëm	_/_/____	_____	
Personat e kontaktit:			
I lidhur me incident/e të tjerë: (lista e numrave të incidenteve):			
PËRSHKRIMI I INCIDENTIT DHE EFEKTET			
Fillimi i incidentit (dd/mm/yyyy hh:mm)	Fundi i incidentit (dd/mm/yyyy hh:mm)	Koha e evidentimit (dd/mm/yyyy hh:mm)	Koha e raportimit /njoftimit pranë BSH (dd/mm/yyyy hh:mm)
//____ :__	_/_/____ :__	_/_/____ :__	_/_/____ :__
Përshkrimi i incidentit:			
Pasojat e incidentit			
☐ Ndërprerje e rrjetit SWIFT	☐ Vonesa	☐ Mbyllje e vonuar	
☐ Sistemi nuk përgjigjet	☐ Vonesë në procesimin e pagesave	☐ Hapje e vonuar	
☐ "Site Recovery"	☐ Pagesa të pa procesuara	☐ Të tjera	
☐ Shpallje emergjence	☐ Cënim i integritetit të të dhënave		
Masa të marra dhe ndryshime të kryera për zgjidhjen e incidentit:			
Data e implementimit të masave/ndryshimeve (dd/mm/yyyy)			_/_/____
Plani i masave për zgjidhjen përfundimtare të incidentit			
Masa të marra dhe ndryshime të kryera ose të planifikuara për realizim për zgjidhjen e incidentit			
Data e planifikuar (dd/mm/yyyy)	Data e implementimit (dd/mm/yyyy)		
//____	_/_/____	☐ Zgjidhur me sukses ☐ Pa zgjidhur	

SHTOJCA D – TARIFAT E PËRDORIMIT TË SISTEMIT AIPS EURO

Komponenti	Përshkrim	Tarifa në lekë
Tarifë për mirëmbajtje vjetore të sistemit AIPS EURO	E pagueshme në fillim të çdo viti. Për pjesëmarrësit e rinj, aplikohet mbi periudhën e mbetur.	0
Tarifë për transaksion	E pagueshme çdo fund muaji	
	Autorizim pagese	170
	Konfirmim debitimi/kreditimi	70
	Transaksionet e pjesëmarrësve të dërguara në Bankën e Shqipërisë me shkresë zyrtare	N/A
Shërbime të tjera	E pagueshme pas çdo shërbimi	
	Kufizimi i përkohshëm i pjesëmarrësit	0
	Dorëzim pajisje sigurie	me koston e blerjes për njësi

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
BANKA E SHQIPËRISË
KËSHILLI MBIKËQYRËS

UDHËZIM
Nr. 3, datë 22.12.2021

PËR
“RAPORTIMIN E VEPRIMEVE TË KËMBIMEVE VALUTORE”

Në bazë dhe për zbatim të nenit 43, shkronja “c”, dhe nenit 65 të ligjit nr. 8269, datë 23.12.1997, “Për Bankën e Shqipërisë”, i ndryshuar; me propozim të Departamentit të Operacioneve Monetare, Këshilli Mbikëqyrës i Bankës së Shqipërisë,

UDHËZON:

Neni 1
Qëllimi dhe subjektet

1. Qëllimi i këtij udhëzimi është përcaktimi i mënyrave, i formave të raportimit, si dhe i formularëve që duhet të dorëzojnë subjektet e këtij udhëzimi për veprimet e kryera të këmbimeve valutore.
2. Subjekte raportuese të këtij udhëzimi janë bankat, zyrat e këmbimit valutor dhe subjektet financiare jobanka të licencuara nga Banka e Shqipërisë për ushtrimin e aktivitetit të këmbimit valutor.

Neni 2
Përkufizime

Për qëllime të këtij udhëzimi, termat e mëposhtëm kanë këto kuptime:

- a) “veprime të këmbimeve valutore” – janë veprimet *spot*, *forward* dhe *swap*;
- b) “*spot*” – janë veprime të këmbimeve valutore sipas përcaktimit të rregullores së Bankës së Shqipërisë “Mbi procedurat e ndërhyrjes së Bankës së Shqipërisë në tregun e brendshëm të këmbimeve valutore”;
- c) “*forward*” – janë veprime të këmbimeve valutore sipas përcaktimit

të rregullores së Bankës së Shqipërisë "Mbi procedurat e ndërhyrjes së Bankës së Shqipërisë në tregun e brendshëm të këmbimeve valutore";

- d) "swap" – janë veprime të këmbimeve valutore sipas përcaktimit të rregullores së Bankës së Shqipërisë "Mbi procedurat e ndërhyrjes së Bankës së Shqipërisë në tregun e brendshëm të këmbimeve valutore".

Neni 3

Raportimet e veprimeve të këmbimeve valutore dhe raportimet e pozicioneve valutore

1. Bankat duhet të raportojnë me frekuencë ditore të gjitha veprimet e këmbimeve valutore të çdo monedhe të huaj kundrejt Lekut, përfshirë veprimet me arin, sipas ndarjes *spot*, *forward* apo *swap*, brenda orës 17:00 të ditës në të cilën është lidhur marrëveshja, duke specifikuar monedhën e huaj, shumën dhe kursin e këmbimit. Veprimet e kryera pas kësaj ore dhe pozicioni valutor në çdo monedhë të huaj duhet të raportohen deri në orën 09:00 të ditës pasardhëse të punës.
2. Raportimi i veprimeve *forward* dhe *swap* duhet të bëhet në ditën e lidhjes së marrëveshjes dhe duhet të përfshijë kursin *spot*, pikët *forward* ose *swap* dhe datën e maturimit. Efekti i veprimeve *forward* dhe *swap* duhet të reflektohet në pozicionin valutor të bankave në ditën e lidhjes së marrëveshjes.
3. Zyrat e këmbimit valutor dhe subjektet financiare jobanka duhet të raportojnë me frekuencë ditore të gjitha veprimet e këmbimeve valutore të çdo monedhe të huaj kundrejt Lekut, sipas ndarjes *spot*, *forward* apo *swap*, brenda orës 12:00 të ditës pasardhëse të punës në të cilën është lidhur marrëveshja. Raportimi duhet të përmbajë monedhën e huaj, shumën dhe kursin e këmbimit.
4. Zyrat e këmbimit valutor dhe subjektet financiare jobanka duhet të raportojnë me frekuencë javore pozicionin valutor në çdo monedhë të huaj, në ditën pasardhëse të punës për javën e mbyllur ditën e premtë. Në këtë raportim duhet të përfshihen, të identifikuara më vete, edhe veprimet që mund të jenë kryer gjatë ditës së shtunë dhe të diel.

Neni 4

Mënyrat e raportimit të veprimeve të këmbimeve valutore

1. Veprimet që kryejnë subjektet e këtij udhëzimi midis njëri-tjetrit duhet të specifikohen individualisht në datën e lidhjes së marrëveshjes. Raportimi i këtyre veprimeve duhet të përmbajë emrin e subjektit me të cilin është kryer veprimi, llojin e veprimit (*spot*, *forward* apo *swap*), monedhën e huaj, shumën dhe kursin e këmbimit.

2. Çdo veprim i kryer nga një nga subjektet e këtij udhëzimi me një klient që është person juridik ose person fizik tregtar dhe që është në vlerën minimalisht 50.000 euro ose në ekuivalentin e kësaj shume, duhet të raportohet duke specifikuar emrin e klientit, monedhën e huaj, shumën dhe kursin e këmbimit.
3. Nëse shuma totale e veprimeve të kryera brenda një dite, nga një nga subjektet e këtij udhëzimi me një klient që është person juridik ose person fizik tregtar, është në vlerën minimalisht 50.000 euro ose në ekuivalentin e kësaj shume, atëherë këto veprime duhet të raportohen individualisht, duke specifikuar emrin e klientit dhe kurset përkatëse.
4. Në rastin e veprimeve të këmbimeve valutore të kryera nga klientë që janë persona fizikë, subjektet e këtij udhëzimi duhet të raportojnë:
 - a) çdo veprim të kryer nga një klient i vetëm në vlerën minimalisht 50.000 euro ose në ekuivalentin e kësaj shume, por pa specifikuar emrin;
 - b) shumën totale të veprimeve të kryera brenda një dite me një klient, nëse është minimalisht 50,000 euro ose në ekuivalentin e kësaj shume, por pa specifikuar emrin.
5. Të gjitha veprimet e këmbimeve valutore të tjera që janë nën vlerën 50.000 euro ose nën ekuivalentin e kësaj shume, duhet të raportohen të agreguara si një shumë e vetme totale për secilën monedhë të huaj, së bashku me kursin mesatar të ponderuar të këtyre veprimeve ndaj Lekut.

Neni 5 **Formularët e raportimit**

1. Raportimi ditor i veprimeve të këmbimeve valutore *spot* valutë - Lekë bëhet sipas Formularit 1, bashkëlidhur këtij udhëzimi.
2. Raportimi i pozicionit valutor ditor/javor bëhet sipas Formularit 2, bashkëlidhur këtij udhëzimi.
3. Raportimi ditor i veprimeve të këmbimeve valutore *forward/swap* valutë - Lekë bëhet sipas Formularit 3, bashkëlidhur këtij udhëzimi.
4. Raportimet përcillen të paktën në njërin nga mënyrat vijuese: nëpërmjet email-it, korrespondencës zyrtare të protokolluar, sistemit ERRS ose platformës Refinitiv FX Trading.

Neni 6 Dokumente shoqëruese të raportimit

1. Banka e Shqipërisë, në rast se e vlerëson të arsyeshme, mund t'u kërkojë subjekteve të këtij udhëzimi të dorëzojnë dokumente shoqëruese, krahas raportimit sipas formularëve përkatës.
2. Departamenti i Operacioneve Monetare në Bankën e Shqipërisë ka të drejtë të kontaktojë me subjektet e këtij udhëzimi për t'iu kërkuar informacion shtesë për veprimet e kryera prej tyre, si p.sh. natyrën e veprimit, orën e lidhjes së marrëveshjes etj.

Neni 7 Të fundit

1. Me zbatimin e këtij udhëzimi ngarkohen Departamenti i Operacioneve Monetare, Departamenti i Statistikave Financiare, Departamenti i Mbikëqyrjes në Bankën e Shqipërisë, si dhe bankat, zyrat e këmbimit valutor dhe subjektet financiare jobanka të licencuara nga Banka e Shqipërisë për ushtrimin e aktivitetit të këmbimit valutor.
2. Me hyrjen në fuqi të këtij udhëzimi, shfuqizohet vendimi i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 68, datë 27.11.2012, për miratimin e udhëzimit "Për raportimin e veprimeve të këmbimeve valutore".

Neni 8 Hyrja në fuqi

Ky udhëzim hyn në fuqi më 1 janar 2022 dhe botohet në Fletoren Zyrtare.

KRYETARI I KËSHILLIT MBIKËQYRËS

GENT SEJKO

TREGUESI I LËNDËS PËR BULETININ ZYRTAR, VËLLIMI 23, NUMËR 1, MARS 2021

1. Vendim i Guvernatorit të Bankës së Shqipërisë, nr. 5847, datë 22.12.2020, "Për dhënien e miratimit paraprak për ushtrimin e veprimtarisë financiare shtesë nga subjekti financiar jobankë "Crimson Finance Fund Albania" sh.p.k."
2. Vendim i Guvernatorit të Bankës së Shqipërisë, nr. 5958, datë 29.12.2020, "Për caktimin e shtesës kundërciklike të kapitalit"
3. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 3, datë 13.1.2021, "Për dhënien e miratimit paraprak për zotërimin nga Alpha International Holdings Single Member S.A., Greqi të 100 për qind të kapitalit aksionar të Banka Alpha Albania Sh.A."
4. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 4, datë 13.1.2021, "Për pezullimin e shpërndarjes së fitimit nga bankat"
5. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 5, datë 13.1.2021, "Për një ndryshim në rregulloren "Për administrimin e rrezikut të kredisë nga bankat dhe degët e bankave të huaja""
6. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 6, datë 13.1.2021, "Për disa ndryshime në rregulloren "Për administrimin e rrezikut nga ekspozimet e mëdha të bankave""
7. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 8, datë 3.2.2021, "Për mbajtjen e pandryshuar të normës së interesit të marrëveshjeve të riblerjes dhe të anasjella të riblerjes dhe të normave të interesit të depozitës njëditore dhe të kredisë njëditore në Bankën e Shqipërisë"
8. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 11, datë 3.2.2021, "Për disa ndryshime në rregulloren "Për sigurinë e informacionit""
9. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 12, datë 3.3.2021, "Për Miratimin e "Raportit Vjetor të Bankës së Shqipërisë për vitin 2020""
10. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 14, datë 3.3.2021, "Për Miratimin e delegimit të kompetencës për nënshkrimin e një dokumenti në kuadër të marrëdhënies së biznesit midis Bankës së Shqipërisë dhe institucionit Bank of America Securities INC."

TREGUESI I LËNDËS PËR BULETININ ZYRTAR, VËLLIMI 23, NUMËR 2, PRILL 2021

1. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 15, datë 24.3.2021, "Për mbajtjen e pandryshuar të normës së interesit të marrëveshjeve të riblerjes dhe të anasjella të riblerjes dhe të normave të interesit të depozitës njëditore dhe të kredisë njëditore në Bankën e Shqipërisë"
2. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 16, datë 24.3.2021, "Për miratimin e pasqyrave financiare të Bankës së Shqipërisë për vitin 2020"
3. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 18, datë 24.3.2021, "Për dhënien e miratimit paraprak për kryerjen e veprimtarisë financiare shtesë nga Banka e Parë e Investimeve, Albania sh.a."
4. Vendim i Guvernatorit të Bankës së Shqipërisë, nr. 1767, datë 31.3.2021, "Për caktimin e shtesave makroprudenciale të kapitalit"
5. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 20, datë 7.4.2021,

- “Për miratimin e rregullores “Për njohjen kontraktuale të kompetencave të zhvlerësimit dhe konvertimit””
6. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 21, datë 7.4.2021, “Për disa ndryshime në fondin numizmatik të Bankës së Shqipërisë”
 7. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 22, datë 7.4.2021, “Për miratimin e delegimit të kompetencës për përfaqësimin ligjor të Bankës së Shqipërisë në programin për harmonizimin e vrojtimeve të besimit konsumator dhe të biznesit të Komisionit Evropian”

TREGUESI I LËNDËS PËR BULETININ ZYRTAR, VËLLIMI 23, NUMËR 3, QERSHOR 2021

1. Licencë nr. 177, datë 25.1.2021, “Për të vepruar si shoqëri kursim-krediti në Republikën e Shqipërisë”
2. Licencë nr. 47, datë 05.3.2021, “Për të vepruar si institucion i parasë elektronike në Republikën e Shqipërisë”
3. Licencë nr. 48, datë 12.3.2021, “Për të vepruar si subjekt financiar jobankë në Republikën e Shqipërisë”
4. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 24, datë 5.5.2021, “Për mbajtjen e pandryshuar të normës së interesit të marrëveshjeve të riblerjes dhe të anasjella të riblerjes dhe të normave të interesit të depozitës njëditore dhe të kredisë njëditore në bankën e Shqipërisë”
5. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 27, datë 5.5.2021, “Për disa ndryshime në rregulloren “Për veprimet me fondet në vlera monetare në Bankën e Shqipërisë”
6. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 28, datë 2.6.2021, “Për dhënien e miratimit paraprak për zotërimin nga shoqëria “Eurosig” sh.a. të 21.02 për qind të kapitalit aksionar të Bankës së Bashkuar të Shqipërisë sh.a.”
7. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 30, datë 2.6.2021, “Për miratimin e rregullores “Për funksionimin e sistemit SWIFT në Bankën e Shqipërisë””
8. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 31, datë 2.6.2021, “Për disa ndryshime në vendimin e Këshillit Mbikëqyrës nr. 76, datë 2.12.2020, “Për zgjedhjen e “London School of Economics, Institute of Global Affairs”, si bashkëpunëtor i jashtëm i Bankës së Shqipërisë dhe delegimin e kompetencës për nënshkrimin e marrëveshjes së bashkëpunimit””

TREGUESI I LËNDËS PËR BULETININ ZYRTAR, VËLLIMI 23, NUMËR 4, KORRIK 2021

1. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 32, datë 7.7.2021, “Për mbajtjen e pandryshuar të normës së interesit të marrëveshjeve të riblerjes dhe të anasjella të riblerjes dhe të normave të interesit të depozitës njëditore dhe të kredisë njëditore në Bankën e Shqipërisë”
2. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 33, datë 7.7.2021, “Për miratimin e rregullores “Për krijimin dhe funksionimin e shoqërisë për administrimin e aktiveve””

3. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 34, datë 7.7.2021, "Për miratimin e rregullores "Për kriteret për përcaktimin e normave të konvertimit të detyrimeve në kapital""
4. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 35, datë 7.7.2021, "Për miratimin e rregullores "Për llojet e marrëveshjeve që do të mbrohen në transferimin e pjesëshëm""
5. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 36, datë 7.7.2021, "Për miratimin e rregullores "Për rregullat e brendshme të administrimit të sistemit të Regjistrimit të Kredive në Bankën e Shqipërisë""
6. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 37, datë 7.7.2021, "Për dhënien e miratimit paraprak për zotërimin nga Çalik Holding a.Ş. të 100 për qind të kapitalit aksionar të Bankës Kombëtare Tregtare sh.a."
7. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 38, datë 7.7.2021, "Për miratimin e Kodit të Etikës për administrimin e rezervës valutore"

TREGUESI I LËNDËS PËR BULETININ ZYRTAR, VËLLIMI 23, NUMËR 5, GUSHT 2021

1. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 39, datë 4.8.2021, "Për miratimin e raportit tremujor të politikës monetare"
2. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 40, datë 4.8.2021, "Për mbajtjen e pandryshuar të normës së interesit të marrëveshjeve të riblerjes dhe të anasjella të riblerjes dhe të normave të interesit të depozitës njëditore dhe të kredisë njëditore në bankën e Shqipërisë"
3. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 41, datë 4.8.2021, "Për një ndryshim në rregulloren "Për mbikëqyrjen e konsoliduar""
4. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 42, datë 4.8.2021, "Për miratimin e rregullores "Për medaljet dhe xhetonat të ngjashëm me monedhën metalike euro""
5. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 43, datë 4.8.2021", "Për miratimin e rregullores "Për kriteret për riprodhimin e kartëmonedhave dhe/ ose monedhave metalike në Republikën e Shqipërisë"

TREGUESI I LËNDËS PËR BULETININ ZYRTAR, VËLLIMI 23, NUMËR 6, SHTATOR 2021

1. Licencë nr. 178, datë 29.7.2021, "Për të vepruar si shoqëri kursim-krediti në Republikën e Shqipërisë"
2. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 44, datë 1.9.2021, "Për miratimin e "Raportit të Stabilitetit Financiar për gjashtëmuorin e parë të vitit 2021""
3. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 45, datë 1.9.2021, "Për disa ndryshime në rregulloren "Për raportin neto të financimit të qëndrueshëm të bankave""
4. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 46, datë 1.9.2021, "Për një ndryshim në rregulloren "Për raportin e mbulimit me likuiditet""

5. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 47, datë 1.9.2021, "Për disa ndryshime në rregulloren "Për kredinë konsumatore dhe kredinë hipotekare""
6. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 48, datë 1.9.2021, "Për disa ndryshime në rregulloren "Për funksionimin e regjistrimit të kredive në Bankën e Shqipërisë, si dhe kushtet dhe procedurat për njohjen, përdorimin dhe rishikimin e të dhënave që administrohen në të""
7. Vendim i Guvernatorit të Bankës së Shqipërisë nr. prot. 4217, datë 30.9.2021, "Për caktimin e shtesës kundërciklike të kapitalit"

TREGUESI I LËNDËS PËR BULETININ ZYRTAR, VËLLIMI 23, NUMËR 7, TETOR 2021

1. Licencë nr. 49, datë 31.8.2021, "Për të vepruar si institucion i parasë elektronike në Republikën e Shqipërisë"
2. Licencë nr. 50, datë 9.9.2021, "Për të vepruar si institucion i parasë elektronike në Republikën e Shqipërisë"
3. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 49, datë 6.10.2021, "Për mbajtjen e pandryshuar të normës së interesit të marrëveshjeve të riblerjes dhe të anasjella të riblerjes dhe të normave të interesit të depozitës njëditore dhe të kredisë njëditore në Bankën e Shqipërisë"
4. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 50, datë 6.10.2021, "Për miratimin e rregullores "Për debitimin direkt""
5. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 51, datë 6.10.2021, "Për miratimin e disa ndryshimeve në rregulloren "Për funksionimin e sistemit të klerimit të pagesave me vlerë të vogël – AECH""

TREGUESI I LËNDËS PËR BULETININ ZYRTAR, VËLLIMI 23, NUMËR 8, NËNTOR 2021

1. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 53, datë 3.11.2021, "Për mbajtjen e pandryshuar të normës së interesit të marrëveshjeve të riblerjes dhe të anasjella të riblerjes dhe të normave të interesit të depozitës njëditore dhe të kredisë njëditore në Bankën e Shqipërisë"
2. Vendim qarkullues i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 54, datë 9.11.2021, "Për disa ndryshime në rregulloren "Për raportin e mjaftueshmërisë së kapitalit""
3. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë, nr. 59, datë 24.11.2021, "Për miratimin e rregullores "Për licencimin e institucioneve të pagesave dhe institucioneve të parasë elektronike, si dhe për regjistrimin e ofruesve të shërbimeve të pagesave""

TREGUESI I LËNDËS PËR BULETININ ZYRTAR, VËLLIMI 23, NUMËR 9, DHJETOR 2021

1. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 60, datë 24.11.2021, "Për disa ndryshime në rregulloren "Për licencimin dhe ushtrimin e veprimtarisë nga subjektet financiare jobanka""
2. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 61, datë 24.11.2021, "Për disa ndryshime në rregulloren "Për licencimin dhe ushtrimin e veprimtarisë së bankave dhe degëve të bankave të huaja në Republikën e Shqipërisë""
3. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 62, datë 24.11.2021, "Për disa ndryshime në rregulloren "Për licencimin dhe ushtrimin e veprimtarisë së shoqërive të kursim-kreditit dhe të unioneve të tyre""
4. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 63, datë 24.11.2021, "Për disa ndryshime në rregulloren "Për kërkesat minimale të sigurisë në ambientet ku kryhen veprimtaritë bankare dhe financiare dhe për transportin e vlerave monetare""
5. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 64, datë 24.11.2021, "Për disa ndryshime në rregulloren "Mbi transparencën për produktet dhe shërbimet bankare e financiare""
6. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 65, datë 1.12.2021, "Për dhënien e miratimit për zotërimin e kontrollit të tërthortë të 100 për qind të kapitalit aksionar të Bankës Alpha Albania sh.a. nga aksionari i tërthortë Alpha Bank s.a., Greqi"
7. Vendim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 66, datë 1.12.2021, "Për disa ndryshime në rregulloren "Për eksport-importet e kartëmonedhave dhe të monedhave metalike shqiptare", e ndryshuar
8. Udhëzim i Këshillit Mbikëqyrës të Bankës së Shqipërisë nr. 2, datë 1.12.2021, "Për procesin e vlerësimit të brendshëm të mjaftueshmërisë së likuiditetit"

